

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: **Wasserstrom Sándor****REVISTA EVREIASCĂ**Redactor responsabil: **Leitner Zoltán**

Erdély érsekeinek felhívása az erdélyi néphez

Nicolae Balan erdélyi görögkeleti metropolita és Alexandru Niculescu balázsfalvi görögkatolikus érsek az alábbi szöveget intézték a két államvallás klérusához és az erdélyi, bánáti, körösölvölgyi és máramarosi románokhoz:

„Február 27-én lesz egy éve annak, hogy Ófelsége II. Károly király magas aláírásával megerősítette Románia új alkotmányát, amely nagy lelkiértékű vívódásból sarjadt.

Elgondolkozva mindazon, amit ez az új alkotmány Románia és a nemzet összes fiainak számára jelent, mi, az erdélyi két román egyház érsekei, illőnek tartottuk, hogy gondolatainkat és szívünket egyetlen érzésbe forrasszuk, ahogy azt valaha, a nemzet nagy napjaiban tették a mi dicső emlékü elődeink, akik tiszteletet szereztek a szebeni és balázsfalvi érseki székeknek. Szeretett lelki gyermekeink! Az elmúlt év eleje nagy vívódások közepette talált bennünket, testvérharc színelve volt az ország, amely kiszitta erőnket, jelentéktelen dolgok körül folyt a disputa, ahelyett hogy minden erőt az ország konszolidálásának szolgálatába állítottuk volna.

Közéletünkben minden értéket kétségbe vontak. Nem volt kormányhatározat, nem volt személynem volt tekintély erkölcsi érték, nem volt törvény, sőt maga az alkotmány sem tett kivételt, amelyet ne támadtak volna meg, amely ne lett volna kontroverziák és szakadatlan harcok tárgya.

Ilyen módszerekkel nem lehetett ezt az országot előbbre vinni.

Különösen ebben a korszakban, a nemzeti egyesülés utáni rövid időben lett volna szükséges, hogy minden gondolatunkat és minden erőnket a nép és az állam megerősítése közös munkájának szenteljük.

A Mindenható azonban kegyes volt nagyon szeretett királyunk bölcsessége révén ezt a hön óhajtott állapotot meghozni. Az uralkodónak meg volt az akarata, hogy egyenesen menjen a megváltó cél felé, kimentvén az országot ama vívódások közül, amelyben napról-napra gyengült. Ófelsége, a király pedig a műve felé haladó uton felhívást intézett az összes románokhoz, hogy jöjjenek segítségére és szolgálatára.

Eltelve ama meleg szolidaritásnak érzésétől, amelytől az új alkotmány vibrál és hálaival gondolva a Mindenhatóra, aki bölcsességet, munkaképességet és lángoló népszerűséget kegyeskedett elültetni kormányunk lelkében, felhívjuk az áldott Erdély népét, jöjjen el a február 27-én, az alkotmány évfordulójának ünnepére Gyulafehérvárra, a nemzeti beteljesülések szent várába.

Ezész Románia ünnepeit fogja e napon egy kitartó munkával teljes év fénves eredményeit, amely esztendő az Ófelsége, II. Károly király iránti bizalom és nagy lelkesedés jegyében bontakozott ki.

Minden város, minden falu ünnepi dísz-

fog ültetni e napon, úgy, mint az egyesülés óta legnagyobb győzelem emléknapját megilletti.

A nemzeti tradíciók Erdélye, függetlenül a helyi ünnepektől, külön is meg kell ünnepelje e napot, amely szélesre nyitotta a beteljesülés és újjászülés kapuit.

Szeretett román népünk! A békülés és testvériesülés művének szolgálatában most is, mint mindig, ott kell állania ősi egyházunknak.

Ki ne tudná, hogy valahányszor csak fontos esemény történt népünk életében, az egyház mindig ott volt segítségével és áldásával. Annál inkább illő, hogy ma az egyház szerepet vállaljon a nemzeti újjászülés mű-

vében, amely nem politikai, hanem elsősorban morális jellegű akció.

Szeretett papjaink és népünk: Találkoznunk fogunk tehát mindnyájan Gyulafehérváron a reverendától a bocskorig, mindnyájan, akik szorosan egyek vagyunk a román testvérieség érzületében. Jertek mindnyájan érsekek közé, jertek nyílt szívvel, hogy ősi szokás szerint hódoljunk annak, aki jó és bölcs atyja az országnak, Ófelsége, II. Károly királynak.

Abban a meggyőződésben, hogy a nemzeti újjászülés, amelyet mindnyájan sóvárgunk, csak akkor lesz lehetséges és akkor marad meg eleven erőnek, ha lelkületünk lendületére épül, felszólítjuk szellemi gyermekeinket, hogy hallgatva lelkismeretük parancsára és az idő nagy szavára, jöjjenek el a román lélek e nagy ünnepére.

Kelt szebeni és balázsfalvi székhelyünkön, 1939 február 18-án.

NICOLAE ALEXANDRU
Erdély ort. érseke Erdély gör. kat. érseke

Antiszemita terrorszervezeteket lep'eztek le Csehszlovákiában

Prága. — Február 16-ikán a csehszlovák rendőrség letartóztatta egy titkos fasista szervezetnek és más hasonló törekvű alakulatoknak kétszáz tagját, miután a hatóságok dokumentumok birtokába jutot-

tak, amelyekből kiderül, hogy e szervezetek súlyos terrorcselekményeket készítettek és a zsidók élete és vagyona ellen. A szervezeteket feloszlatták.

Fegyveres ellenállással fognak válaszolni a palesztinai zsidók, ha Chamberlain kormánya elárulja a mandátumot

London. A „News-Chronicle” című lap rendkívül érdekes részleteket közöl a keresztal konferencia válságáról. Amikor a zsidó delegáció megtudta, hogy az arabok megvugtása céljából olyan koncessziókat akar tenni az angol kormány, amely lényegében a cionista országépítési tervek csődjét jelentené, akkor a kiküldöttek kijelentették, — írja a lap — hogy nem nyugszanak abba bele, hogy Chamberlain újabb München készítsen elő a zsidóság számára. Nem fogják tudomásul venni, hogy a 15 millió arab kedvéért, amelyeknek őt független országuk van, elárulják a zsidó Palesztina ügyét és kisebbségük tegyük abban az országban, amelynek mandátuma kimondottan a zsidó adódott az angoloknak, hogy ott egy zsidó nemzeti otthon felépítését vigyék keresztül. A zsidóság nem fog úgy tenni, mint az elárult his európai nemzetek, hanem fegyveres ellenállást fog szervezni és minden egyes talpalattnyit fog megvédelmezni. Formál szó, amelyben a legkisebb

kolóniát és ucát, minden narancsot és erdőt külön megvédenek majd az arab hordák előtt.

Egy zsidó-arab konfliktust fog előidézni ez a határozat, amely elvenni szándékszik a zsidó országépítési lehetőségeit. A zsidóság képviselőinek eme bejelentése — állítolag — nagy meglepetést keltett az angol politikai körökben.

Chamberlain miniszterelnök meghívására dr. Weizman, Ben Gurion és dr. Stephen Wise meglátogatták őt a Downing Street-en levő miniszterelnöki palotában. A negyvenöt percig tartó konferencián résztvett a premieren kívül Malcolm MacDonald gvarmatügyi miniszter is.

Ezen értekezlet után angol kormánykörökben az volt a vélemény, hogy jelentősen csökkent a meggyőzés lehetősége és egyre valószínűbbnek ítélte meg azt a lehetőséget, hogy az angol kormány kénytelen lesz feloldani a mandátumot.

Átrétegeződés

Égy kis körséta az átrétegeződési fronton

Nézzünk szembe ezzel a kérdéssel egyszer már nyíltan és ne vegyük úgy, ahogy azt ma egyes zsidó körökben értelmezik. Mi zsidók egy „időse” nép vagyunk, egy kicsit nagyon is neurastheniások, akik mindenre kétszer olyan gyorsan reagálnak, mint mások. Ez részben nem is csodálatos, mert hiszen a mi életenergiánkat szét kell forgácsolnunk. Egyrészt a kenyérré váló harc, másrészt a küzdelem azért, mert zsidók vagyunk: túlságosan igénybeveszi idegrendszerünket és energiánkat úgyannya, hogy nem tudunk „tempósan” gondolkodni, nem tudunk lassan előbbremenni. Kétségtelen, hogy az életkörülmények rákényszerítik a zsidót, de ami ezen a téren mutatkozik, az minden, csak nem komoly munka.

EGY KIS STATISZTIKA

Egyik legutóbbi népszámlálás megmutatta, hogy míg a kereskedelemben elég nagy az arányszámunk, — hiszen más pályákra nem engednek bennünket — addig az östermélyben még az egyszázaléktól is messze vagyunk. Ügyvédek és orvosok között is szép számban vagyunk, de az ipari munkásság körében alacsony az arányszámunk. Ha elismérjük ezt az „egészségtelen” rétegeződést, ez nem jelenti azt, hogy úgy van jól az „átrétegeződés”, ahogy van.

De ami eddig ebben történik, az minden, csak nem a helyes út. Nem pedig azért, mert az itteni zsidóság még mindig nem úgy nézi ezt az átrétegeződést, ahogy kellene. Különös, hogy dusszagzag perzsabundás asszonyok kezdtek meg először az átrétegeződést. Különösen azért kezdték meg őt, mert „sport” lett délután öt és hat óra között „angol”-ra jární és miközben otthon két vagy három személyzet takarít, főzős és gyermekeket nevelgeti, addig a zsidó asszonyoknak ez a rétege kis cukrászdák mélyében a habostortára „rétegeződik át”. Még kozmetikai szalonokba járnak, mintha egy palaszínai, vagy tanganyikai elvárdolás után ottan nem kellene egyéb, mint egy „kozmetikai szalon”, ahol ezt „jól megfizetik”.

Nem tudjuk, hogyan képzelik el ezt. Milyen dilettantizmus mutatkozik meg ennél, hogy odajutottunk, e kérdés körül, ahogy minden erdélyi városban látjuk. Mintha „divat”-ról lenne szó és nem keserves életproblémáról és mintha nem-e a szomorú holnap intencióntos kezeivel felénk.

A világháború alatti „önkéntes” ápolónői kurzusra gondolunk, amelyre előbb megnezték a tükröt előtt, hogy az ápolónői bóbíta miképpen áll arcukhoz és azt hitték, hogy a betegápolás nem egyéb, mint a cigarettázó, szimpatikus fiatal és fess főhadnagy urnak szórakoztatása. Csak akkor rémültek meg, amikor nyomorékká lótt, haldokló, szegény és sokszor rosszállatú katona-kórházak mélyén látták, hogy mi a szerencsétlen tragédia, amit háborúnak neveznek. Így lett akkor a „sport”-ból elethivatás, amelytől a legtöbben visszariadtak az első akadály láttán.

Mintha ugyanezt a folyamatot látnánk most is. Maholnap divatos „tróttör” cipőket és megfelelő pulovereket fogunk divatba hozni azokra az „alkalmakra”, amikor átrétegeződnek, délután 3—5 között, vagy délelőtt 11 és 1 óra között. Ezért történik meg azután, hogy ezek a tanfolyamok főző-cukrász, kozmetika, angol, farvás és egyébek, végül néhány óra után — csődöt mondanak.

MÁS LEJKISÉRE

A zsidóság... (faint text)

akik hirdetik és azok is, akiknek hirdetik, hogy ez nem egy „szórakozás” és egyelőre nem is azoknak találják ki, akik ötszobás lakásban élnek és analomból „rétegeződnek”, eselleg fogyhórnak is használják. A tanulmányosság jöhet elsősorban számításba. Kezdjük ott el, ahol a legkönnyebb. A jobbmodu zsidó szülő még mindig azt beszéli be fiának, hogy diplomás pályára kell menni. Még mindig a „réztábla a kapu alatt” az eszmény. A leányoknál is mindenféle egészen jómodu és konszolidált, legalább is londoni viszonyokat veszik tekintetbe, amikor pályaválasztásukról van szó. Holott ott sem kell a kozmetika, mert van, nem kell a habostorta, mert tudják csinálni, sőt még masamod sem kell, meg fehérenmüvarrónó sem. De kellene esetleg nevelőnői és gyermekgondozónői állás. Még mindig azt hiszik, hogy ez „lealacsonyít”, ehhez nem kell lelki műveltség, nem kell intellektus. Holott éppen ellenkezője igaz. Eppen ezeken a pályákon kell kellő intelligencia, mert ezekben van hiány. Ha itt erős munkához értő fiatalokat keresnek, még mindig nem találunk eleget. Mert még mindig nem tudott az itteni zsidóság átrétegeződni.

Még mindig úgy vélik, hogy „no még az én fiam vagy leányom eléri” az orvosok, ügyvédek vagy mérnökök között. A kereskedő pedig úgy gondolja, hogy fia „átveszt” az üzletet. Az átrétegeződési divatnak nincsenek meg a lelki előfeltételei. Ennekül minden átképző munka homokvárépítés.

ANKET KELL!

Legokosabb volna, ha az erdélyi zsidóság arra hivatott vezetői egy ankétra jönnének össze ebben az átrétegeződési kérdésben. Mert ma az a helyzet, hogy minden egyes kisközségben is „átrétegeződési” próbálkozások folynak, mindenütt külön experimentumok, amelyek rendszerint nem sikerülnek. Nagy útsághirdetésekkel, gyűlésekkel, horribilis tandíjakkal alátámasztott akciók megfenekeleken egészen rapidul. Részben azért, mert akik kezdik, nem tudják mit akarnak, másrészt, mert akik jelentkeznek, nem tudják, merre menjenek.

Egyöntetű eljárásra volna szükség. Szakembereket kellene bevonní. Ne ad hoc, ötlet-szerűen kezdjenek kurzusokba, amit félbehagynak. Ne „habostorta” legyen az „átrétegeződési” alany. Es ne olyanok vegyék a Berlitz-Book-okat, akik másképen is tudnak segíteni magukat. Illetőleg, ne csak olyanok, akiknek ezt a néhány ezer lejt kitevő „luxusát” a férjük, vagy apjuk megfizetheti. Maholnap ez a sport is olyan drága lesz, mint a si, vagy a tennisz. Holott úgy kellene megoldani, hogy ebből a „zsidó ucca” profitáljon. A zsidó kispolgár, kisémbér, aki ha holnap nem keres, holnapután nincsen kenvere.

Erdélyiszerte meg kellene beszélni ezt az átrétegeződést. Megtárgyalni alaposan, szak-szerűen, arra hivatottakkal. Meg lelkileg is előkészíteni a zsidóságot, a szülőket, hogy gyermekeiket praktikus pályára adják és maguk is komolyan induljanak neki — az átrétegeződésnek.

Ne legyen ebből zsurtéma és sport, hanem keserves feladat, mert erre nagy, hallatlanul nagy szükség van, mert nem tudjuk, mit hoz a holnap. Ne tegyük kísérletezésekkel komikussá, vagy komolytalanná a mozgalmat.

A „Népünk” szívesen ad helyet e célból hozzászólásoknak, akiknek van e tételről véleményük. S ha megérkeik, akkor az megiszervezzük.

A nagyváradi orih. hitközség erőteljes országos akciója a németországi zsidóság pészachi ellátása érdekében

Dicsőretés és minden zsidó elismerését kivívó akcióit kezdeményezett a nagyváradi ortodox hitközség vezetősége. Tekintettel arra, hogy a németországi, s így a bécsi zsidóság is a legnagyobb nyomorral küzd, már hónapok óta különböző németországi — főleg bécsi — címekre felkísős és egykísős délmű-szer csomagokat küldenek. E célból legutóbb ideiglenes elálló husneműeket csomagolnak. A halálhódó családok köszönőlevelei bizonyítják, hogy az éhhalál előtt álló családoknak olyan segítséget, ami a hajótörötteknek a mentőhajó, amely megmenti őket a pusztulástól.

A hitközségi tagoknak ez a magánkezdeményezése olyan buzdítólag hatott a hitközség vezetőségére, hogy egy hivatalos akció kezdetét az illető zsidóság határozott pészachi élelmiszerekkel való ellátására. E célból legutóbb elhatározta, hogy a pészachaladások során minden egyes kiló pészaha után 2 lejt szed be a tagoktól kizárólag azaz a céllal, hogy pészachát, husvétit fűszert s más élelmiszert juttasson el a németországi és ausztriai zsidóknak. Ez a nagyszabású segélyakció annyira fontos, hogy a hitközség vezetősége indította éreztet magát arra, hogy átírjon ilyen értelemben a többi erdélyi ortodox hitközségekre, kérve azt, hogy hasonló módon segítsenek a bécsi és más városbeli színylő zsidóságon. Az adományok továbbításában a nagyváradi ort. izr. hitközség készségesen áll a testvérhitközségek és magánosok rendelkezésére. Nem kétséges, hogy a hételam megértésre és kövételre fog találni az összes erdélyi hitközségeknek és jelentős élelmiszeradományok fog-nak eljutni a szenvedők számára. Ugyancsak átírt a nagyváradi ortodox hitközség a nyugati szertartású hitközségek központi irodájához is, s kéri, hogy ezt az akcióit a maguk keretei között is lebonyolítsák.

A zsidó saító magasatos hivatásának tudatában úgy vélik, hasznos zsolálatot tesztünk az ügynek, ha ezután kérjük olvasóinkat, hogy hassanak oda hitközségeink ely-irányban, hogy ez az akció minden egyes zsidó közületben meginduljon és mutasson példát az erdélyi zsidóság, ahogy példát mutatott már sokszében a multban is. Ne éhezzen — legalább pészachkor — egyetlen németországi szenvedő, üldözött testvérünk sem, jusszon mindegyiknek élelmiszer a sanyargatásból való szabadulás emlékünnepén. Mert hisszük, hogy az Örökkévaló segítségével ez a modern korabeli egyiptomi sötétség is elmúlik majd és testvéreink megszabadulnak majd a nemzeti szocializmus rabzsoláságából.

— A NEMETORSZÁGI ZSIDÓSÁG KEPTELLEN VOLT KIFIZETNI A MILLIÁRDOS SARC MÁSODIK RESZLETÉT. (Berlin). A párisi merénylet miatt a német zsidóságra kivetett egy milliárd marka sarc második részlete most vált esedékkessé. A 250 millió marka helyett azonban csak 60 millió márkát tudtak befizetni a német zsidók, mert mindössze ennyi gyíllt össze. Külföldi körök ebből a tényből a német zsidóság teljes anyagi csődjére következtetnek. Hír szerint a német hatóságok most azon gondolkoznak, milyen intézkedésekkel tudnak kiero-szakolni a zsidókból a sarc még hátralévő részét.

— TEHENESZETRE alkalmas házhely, közvetlen a szénapiac mellett a Pece-patak partján eladó. Értekezhetni a kiadóhivatásban.

Imrédy dédnagymamája

Furcsa végzet zsidónak lenni. Élt egyszer egy zsidó nő a tizenkilencedik század elején, azt feleségül vette egy keresztény ember. Jöttek generációk és végül a dédunoka, miniszterelnöke lett egy országnak. Ebben a sorsdöntő pozíciójában élet-halál harcot kezdett a zsidók ellen. Olyan törvényeket akart megszuaztatni, amely generációkra visszamenőleg hivatja a zsidó származás titkát. Hercegi, grófi és bárói családokról derült ki, hogy valahol egy kis „gixer” történt. Valamikor egy szép zsidóleányon megakadt a férfiszem és az eredmény az lett, hogy „vérkeveredés” állott be. Holott nem történt egyéb, mint egy néhány száz éves „arisztokrata” család „keveredett” egy öt-czer éves arisztokrátával.

Imrédy azt hitte, hogy — képletesen — kirtja a zsidókat, de valójuktól minden-esetre megfosztja őket. De mintha ismétlő-dött volna a hámaní sorstragédia. Amikor már azt hitte, hogy minden terve sikerül, akkor bukott egy nagyot. Mert a zsidó dédnagymama „bosszút állt” a siron tul is, ezért a dédunokáért, aki korának egyik leg-erősebb antiszemita volt.

Tudjuk, hogy a magyarországi zsidóság-nak semmi oka nincsen arra, hogy örümi-jongásba törjön ki, mert hiszen nem lehet tudni, hogy a „vonalvezetés” nem-e marad a régi. Ha csupán személyváltozás is állott be, de az Imrédy által inaugurált szívtelen teoria és a sors kegyetlensége még mindig ott lebeg Damokles-kardként a zsidóság feje felett. Kétségtelen, hogy Imrédy bukása mégis — valljuk be — hátrőmmel tölt el minden zsidót. Így kellett neki bukní. Megérdemelte. Csak egy séhaj száll az ég felé: bárcsak a németek körében is történék ilyesmi és néldául Streicherből, meg Rosenberg A'fré-dehről vagy más horgos előkelőségekről derülne ilyesmi ki.

Imrédy bukása talán egy kicsit memento is sokaknak: hogy ne feszítsék a hirt. Eveség lehetett volna kvalitásául fogva még

A mondvacsinált böjtnap

Írta: PEREZ J. L.

Hideg tél este van. Sára asszony a kihűlt kályha mellett ül és viseltes harisnyát javítgat. Újra merevek, csak lassan halad a munka és ajkai is megkékültek a hidegtől. Idősebb idősre félretesz a munkát s fel-alá tipog a szobában, hogy kissé megmelegítse lábait.

Az ágyban, a puzta szalmazsákon négy gyermek alszik; kettő fejtől, kettő lábtól. Mindenféle ócskaság takarja tagjaikat.

Hol ez a gyerek ébredés álmából, hol az és hol az egyik nyugóskodik, hol a másik:

— Éhes vagyok!
— Legyetek jók, drágám! — csillapítja őket Sára asszony. — Mindfárt lithon lesz apátok és hozza a vacsorát... akkor majd felkeltek titkolt.
— Hát az elmaradt ebéd? — kérdezi sírva a gyermekek. — Hiszen ebédre nem kaptunk semmit!
— A vacsorával együtt elhozza az ebédet is.

Sára asszony maga sem hiszi el, amit mond; nyugtalan szemé ide-oda pislalt, hátha akad még valami, amit zalogba lehetne vinni... de hiába.

Csupasz, nyirkos falak; a sarokban a rozoga kályha fojtó, fuffasztó a levegő. Néhány elürt fazék és az üttöt-kopott hűgő-menorah minden, amit lát.

miniszterelnök, de jött a dédanya és leseperte a díszes pozícióról. Micsoda erejük van ezeknek a zsidóknak. Egy szegény esontváz a föld alól elseprí helyéről a miniszterelnököt. Oh, jaj, még hozzá egy zsidó esontváz... egy öreg zsidóasszony száz év előtt földbetett hullája mint esontváz felnyulik ujjával a föld felé és kilendíti báronyszékéből a magyar miniszterelnököt. Micsoda erejük van a zsidóknak... micsoda erejük...!

Streicher mint „ember”

A „Stürmer” híres és hírhedt szerkesztője, a Führer intim barátja két hír kapcsán hallott magáról az elmúlt napokban. Az egyik hír: Nürnberg városában az ő parancsára lerombolták a XV. században épült zsinagógát. Most, amikor az alapkövöz érték, találtak egy törtekeresztet, amelyet még a XV. században helyeztek el ott. Őt illeti a törtekereszt, mondotta a nürnbergi főpolgármester, mert husz éve harcol a világ zsidósága ellen, amely a világ legnagyobb ellen-sége és aki felhatalmazást adott, hogy lerombolják a zsinagógát.

Nem értjük ezt az összefüggést. Azért „érdemi meg” a Tórá, mert üldözi? Amiért leromboltatta a templomokat, amiért sárba tiporja a zsidó vallást; a zsidóságot, mint egyedekeket és mint közösséget? Miért kell nek adni ezt a szent tekerestet, hogy ezt is széjjelszakítsák, hogy ezt is meggyalázzák? Azt még megértenék, ha odaadták volna azaz, hogy adja el drága dollárért az amerikai, vagy angol zsidóknak. Pénzt kisajtolni a XV-ik századból törtekeresztért. Devizát, amiből lehet srappelt készíteni. Meg repülőgépet. De minek neki egy Tóra, amikor széjjelszakították őket? Vagy azért, hogy szadista kéjjel rávesse magát és darabokra tépje? Nem értjük.

Ahogy nem értjük azt az excuzációt sem, amelyről szintén a napokban adott hírt a napisajtó. Ezek szerint Streicher kijelentette, hogy őt a „zsidó sajtó” vérszomias embernek állítja be, holott ha késő este érkezik haza, nem gyújt villanyt, mert fél, hogy a kanári madara felébred. Értjük ezt, drága zsidó testvérek? Streicher egy kicsiny kanári madarat nem akar álmából felébreszteni. A kanári madarat nem. De hatszázezer zsidót a kinpádra vonszolni — azt igen. Vak gyermekeket az uccára kergetni, öregeket erdőben szabad ég alatt fagyoskodni hagyni, azt igen. Összetörténi embereket esontvázra.

holtra veretni anyaszülte embert — abban nem talál semmit Streicher. A zsidót üldözni, minden poklok szenvedéseit rázuditani, azt helyesli a Stürmer szerkesztője. Csak a kis sárka harzi-kanarit kimélni, mert ő nem kegyetlen, ő humanista, ő a madarat is szereti. Igen, a hóhér, aki virágot szagol, a gangszter, aki lakkipőben jár, a sirásó, aki szonettekét ír. Ez Streicher, a hatszázezer ember sirásója. Az árja-kanári álmát kimélni, de millióknak okoz álmatlanságot. Madarat szeret, de zsidókat gyűlöl és üldöz. Korunk örületéhez tartozik ez is. Korunk kergültségének egyik szimptomája ez.

A gettopadok diákságának küzdelme

A zsidó diákok száma 1932-ben 9000 volt a lengyel főiskolákon. Hét évre rá, tehát most, ez a szám pontosan a felére esett le. A varsói egyetemen a jogi fakultáson 12. a matematikai fakultáson 4 diák tanul. A politechnikumon 700 új diák közül mindössze 30 zsidót vettek fel, tehát 4%-ot, holott a lakosság számarányához viszonyítva, legalább 10%-ot kellett volna felvegyenek. Az export-akadémiáról a beiratkozott két zsidót is kivertek, a földmívelésügyi akadémia 11 diákja közül hét otthagytá tanulmányait. Tehát nem csupán az ügyvédekét sokallják, meg az orvosokat, hanem a földmíveléseket is. Beigazsodik az a régi igazság, hogy akárhol is akar egy zsidó elhelyezkedni, nem lehet. Lengyelországban a zsidó jogok megyírálása hivatalosan az egyete-

— Mi lesz ennek a vége? — folytatja mélyeseg szomorúsággal. — Hiszen napról-napra rosszabbodik a helyzetünk.

— Rosszabbodik? Ugyan Sára, ne vétezz! Tavaly még sokkal rosszabb volt a sorsunk. Akkor se volt ennyivalónk, de hajtkunk sem volt. Nem emlékszel: nappal az utcán csatangoltak gyermekünk, éjjel meg az árokban aludtak. Most pedig szalmazsákon alusznak és négy tal között.

Sára asszony erre még keservesebben zokogott. Hiszen eszébe jutott, milyen körülmények között halt meg tavaly egyik gyermeke. Az utcán meghalt és nyomorultul tönkrement, mintha valami sivatag pusztult volna el, minden segítség nélkül.

Az ember csillapítáon megszólal: nyugodj meg édesem... és ne vétezz az Isten ellen.

— Hát miért nem könyörül meg rajtunk az Isten? Mikor lesz végre már velünk is?

— Mindenekelőtt te magad könyörülj meg magadon és ne emészd magadat mindenért. Nézz csak végig magadon, milyen szánandó vagy. Alig tíz éve, hogy asszony vagy... még nem vagy huszonhat éves... és mi lett belőled? Összeleaszorodik a szívem, ha rád nézek. Legszebb lány voltál a városban és most...

— Hát te — viszonozza az asszony. Valamikor Mendel, a nagyerőfi volt a neved. És most? Hátad

ott sokat kell dolgozni, a legegyszerűbb munkát, emihez kéréses kéz kell. Nem riasztja vissza őket semmi.

3 a hitközségeknél is tárgyaltek már róla. A temesvári öt hitközség (mert annyi van ebben a városban) egy hitközségközi bizottságot alakított, amely egyelőre 100.000 lejt szavazott meg emigrációs célra, de azt tervezi, hogy szegény ifjak kiküldésére társadalmi uton, mint rendkívüli adó, egy millió lejt fog felhozni. Ez a rendkívüli adó a kivándorlás finanszírozásán kívül még az átregeszítést is támogatja. Ugyancsak most alakult meg a Központi Jótékonyági Bizottság is, amely az összes hitközségnek és jótékonyági egyesületek közreműködésével — Zsidó Népönköt létesített. Ez nagy hiányt van hivatva pótolni. A váradiak például tudják, hogy mennyi könnyet töröl le egy

népnyoha és mennyi éhes szájnak ad naponta meleg ételt. Dicséretes tevékenység ez is, akárcsak a zsidó napközi otthon, ahol szegény gyermekeket látják el.

Szép célok és nemes gondolatok. Praktikus munka Palesztina érdekében és a temesvári szegények istápolása. S mert ismerjük az ottani zsidóság áldozatkészégét és akaratát és anyagi helyzetét, bizonyosra vesszük, hogy az akciók sikerülni is fognak.

Ez néhány pillanatsfével a mai Temesvár életéből. Még irhainánk sokat hitközségekről, a város zsidó múltjáról, érdekes rétegeiről, Erdélyről elűtö mentelítéséről, de majd legközelebb, ha alkalom adódik és újra ott leszek.

L. Z.

KAUFHEIL ERNŐ:

TELIVÉR, FÉLVÉR ÉS NEGYEDVÉR-ZSIDÓK MAGYARORSZÁGON

Vitéz Imrédy Béla miniszterelnök megbukott. Visszaadta kormányelnöki megbízatását, mert kiderült, hogy egyik dédszülője zsidó volt és a fajtákatoh számítása szerint ereiben 12 és fél százalék zsidóvér folyik. A fajtakutatás ledérce terül el egész Magyarország felett és idők jele, hogy már a legszélsőségesebb turami magyarok is, az egész magyar sajtóval egyetemben azon az állásponton vannak, hogy hi kell ejteni a „zsidóörvény”-ből a fajtakutatás érvényét és le kell térni a faji alapról. Nem is csoda. Imrédy Béla tragikomikus bukása után még a legurániabakra is lecsaphat váratlanul a zsidó vérség tragédiája és ez odavezethet, hogy a végén kiderül, hogy Magyarországon mindenki zsidó...

leányát, Weherle Mária Lujzát vette feleségül.

Biedermann Rudolf Károly Félixet jótéményeier a pápa a Szent Gergely-rend commandeur-keresztjével tüntette ki. Fia, Elek a washingtoni nagykövetség báró Hengelmüller Lászlónak leányát, Milát vette feleségül. Második neje, Zeyk Agnes báróné, gróf Teleki Adam özvegye. Második fia, báró Biedermann Imre neje: malomvízi Kendeffy Katinka.

Az üszögi és mozsgói Biedermann Gusztáv gyermekei a következők:

1. Sarolta, báró Fejérváry Géza tábornagynagy, miniszterelnök és honvédelmi miniszter neje. Fejérváry báró Temesvárnak volt országgyűlési képviselője.

2. Alexandrina, gróf Brussel-Schaubeck neje.

3. Anna, első férje Thavonath báró, második Schafgötsch gróf.

4. Olga, Puisseus gróf felesége.

Erdekes, hogy Fejérváry Géza báró házassága révén kikben csörgödez zsidó vér (a Biedermann család révén).

Fejérváry Gizella báró Gerliczy Ferenc neje lett, gyermekeik:

Gerliczy Félix báró nőül vette Stirbey Erzsébet hercegnőt.

Gerliczy Margit férjhezment Degenfeld-Schomburg Kristóf grófhöz.

Gerliczy Erzsébet Forster Jenő báróhoz, míg Gerliczy Felicia Jósika János báróhoz ment nőül. Báró Fejérváry Géza fia: Imre báró volt főispán és másik leánya, Olga báróné férjhez ment báró Bavian István volt osztrák-magyar külügyminiszterhez és harmadik leánya Fehérváry Irma báróné. Korntss Károly gróf neje lett. Ez utóbbinak gyermekei: 1. Korniss Klára grófnő ((férje Bathlen Béla gróf), 2. Korntss Károly gróf (neje Beihlen Berta grófnő) és 3. Korniss Margit grófnő (férje Gudenus Géza báró, ill. másod. Unkelhauser Károly). A Biedermann családok és leszármazottjaik katholicizáltak.

A ZSIDÓ WODIANER-CSALAD VERSEGI KAPCSOLATAI.

A legtekintélyesebb családok egyike a Wodianer-eké, akikről sok szó esik manapság. A család első ismert őse Weidmann Mór, másképen Weidzislav Sámuel. Egyik leszármazottja Wodianer Sámuel (sz. 1786 Szegeđen), aki a krassósztrényi Kapriora helységben királyi adományt és ugyanezzel

az előnévvel nemességét kapott. Felesége Cippel Bobette, gyermekei pedig Lotty (férj. Koppely Fülöpne), Mór és Albert. Wodianer Mór elnöke volt a Dunagőzhajózási Társaságnak és az Osztrák-Magyar Államvasutaknak, főrendiházi tag, osztrák és magyar bárói rangot kapott. Wodianer Albert is bárói rangra lett emelve és valóságos belső titkos tanácsos lett. Mindketlen kikeresztelkedtek. Wodianer Albert báró felesége borosjenői Atzél Zsófia házasságából származott fia ifj. Wodianer Albert korán elhunyt és így a 80 millió aranykorona családi vagyont Wodianer Mór báró leányaira hagyta. A baronessék a következő házasságokat kötötték: Anna báróné: gróf Ferri Lipót, Gabriella báróné: gróf Nemes Vince és Borbála báróné: lovag Wachter Géza neje lett. Nézzük a zsidó vértovábbi beszivárgását a grófi családokon kívül a hercegi családokba.

A világban kihalt kapriói Wodianer-vér a következő családokban folyik: Gróf Nemes Vince és báró Wodianer Gabriella gyermekei: gróf Nemes János (neje gróf Csáky Natália), gróf Nemes László, gróf Nemes Gabriella (férje gróf Csáky Mihály), Nemes Mária grófnő (férj. Huszár Károly báró), Nemes Albert gróf (neje Spalletti-Trivelli Karolina grófnő) gyermekei: Nemes Julia grófnő, férje Antici-Mattei Guidó herceg, Nemes Ilona grófnő, férje Caffarelli Károly herceg.

E család másik ágából, a maglódi Wodianer Béla leánya Irén nőül ment galánthai Besseney Ferenc tábornokhoz, aki Bakk-Besseney kettősnevvel bárói rangot kapott, míg Angela felesége lett péchujfalvai Péch Zsigmond Albani-Torna és Kassa főispánjának.

ULLMANN VER A SCITOVSKY KÜLGYMINISZTER CSALADJÁBAN.

A baranyavári báró Ullmann család egyike a legtekintélyesebb családoknak. Első ismert feje Ullmann Mózes Pozsonyból származott. Ullmann Mór igen sokoldalú ember volt. Az ő kezdeményezésére létesült a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, amely véglegesen azonban csak 1842-ben alakult meg. Ullmann Mór 1846-ban megalapította a Magyar Központi Vasutat. Ullmann Mórnak testvérei Ullmann Gábor és Ullmann Sámuel. A család egyrésze szitányi előnévvel nemességét kapott, majd a szitányi Ullmannokból szitányi Szitányi lett 1867-ben. A fentebb említett Ullmann Mózes német származása után R. Mose Askenaz-nak hívták, aki egyike volt annak a nagy Ullmann-testvéreknek, akik Bajorországból, Fürth városából költöztek be Liptószentmiklóstra, Pestre, Nagyváradra és Lakompakra.

Szitányi Eugénia férjhez ment nagykeri Scitovszky Jánoshoz, Nógrádmegye alispánjához, akinek gyermeke Scitovszky Tibor nyug. külügyminiszter, a Magyar Államános Hitelbank vezérigazgatója, felsőházi tag. Ennek fia Scitovszky Béla volt képviselőházi elnök, utóbb belügyminiszter.

A tornyai Tornay-Schosberger család őse Schosberger Simon Vilmos volt. A család nagyrészen a Tornay nevet használja, minden tagja kitért.

A báró Szerényi család korábbi neve Stern volt. Stern Albert lengyelítói, illetve újpesti rabbi volt. Két fia volt: Illet, középiskolai tanár, természetrajzi tankönyvíró volt; báró Szerényi József belső titkos tanácsos, ny. kereskedelmi miniszter, felsőházi tag. Mindketlen kitértek.

Hogy a vérségi, illetve fajtörvény Magyarországon való alkalmazásának lehetőségeit még továbbakban is alátámaszuk, folytatni fogjuk a „szinmagyar” családok történetének ismertetését.

Inscris în registrul publicațiilor periodice prin ordonanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secția III-a.

Naptár 5699

Péntek: Adar 5, február 24.

Szombat: Adar 6, február 25.

Heli szidra: תרומה

Heli haftora: נתן חכמה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.33

gyertyagyújtás 5.55

Istenisztelet kezdete 6.07

Szombat befejezése 7.01

Csütörtök, márc. 2-án: תענית אסתר מוקדם

Észter bójije.

LEITNER ZOLTÁN:

Ádám fiamhoz írom, aki ma tizenhároméves

Bevallom neked kisliam, hogy soha senkivel szemben nem éreztem olyan felelősséget, mint veled szemben. Egyszer: mert egyetlen fiam vagy, akiért, mint minden szülő, én is végletlenül aggódok. Másrészt: mert sajnálalak kisliam, hogy egy ilyen korban kell eljél. Régebben végigéltek emberek — még hozzá zsidó emberek — 70—80 esztendő és nem tudtak annyi könnyről, jajról és vérről, mint te Ádám, aki még csak most kezd — zsidó felfogás szerint — „férfikorba” jutni.

Figyellek fiam, amikor az újságokat böngészed. És egy németországi zsidó templom folyóiratán akad meg a szemed. Még tisztában vagy már a magyarországi zsidótörvény minden paragrafusával is. Tudod, hogy mit jelent az országhatárok „senki földje” és tudod, mi a palesztinai kérdés lényege. Eddig „magányos” volt zsidó életed, de a zsidó vallás törvényei szerint mostantól önmagad vállalod azt, hogy milyen utat választasz a zsidó közösségekben. Azt-e, amelyet vallásérkölcseink ismerünk, vagy azt, amely idegen érzelmek felé vezet. Látom, hogy egy-két hónapja, korán reggel veszed iskolatászkádat, meg a kis imaszíjjadat és elmegy a templomba, onnan pedig az iskolába. Pedig este, melótt lefekszel, elolvasod a legjobb zsidóellenes megmozdulásokat. De a zsidó lélek csodás koránérésével érzed tudatosan és tudat alatt, hogy dacos önmagunkat csak úgy tudjuk szembeállítani a világ minden gyűlöletével, ha vállaljuk zsidóságunkat. Nem szülői parancs, de még nem is kérés az, hogy légy zsidó. Ösztön és generációk parancsszava, amely most, hogy tizenhárom éves lettél, hiútközik és determinálja életed és világnézeted.

No de ne legyünk ilyen fontoskodók e percben. Várod a „barmicvah” ajándékot, ahogy azt ebben a korban valamennyien várjuk. Hidd el Ádám fiam, nem sokkal több az, amit zsidóságunkért egy életen át kaphatunk. Egy óra, amely azt mutatja, hogy minden percnek meg van a maga zsidó tragédiája. Egy csodás találmány, a másik, amely lerögzíti, hogy „árja ne légyen zsidó üzletbe”. És még egy-két ilyen figyelem, azután a — könyvek. Nagypapád a Talmud föltámaszt,

a „sászt” igéri neked, csak tanuld. Mert kitartásunkat, évezredes szívósságunkat csak a Tan-nak, a könyveknek köszönhetjük.

Ma még hozzájön a zsidó önérték és tudatos vállalása zsidó mivoltunknak. Te tizenhárom éves korodban tud vagy mindazon, amin sok-sok öreg ember nem tudta túllenni magát. Számodra már nem létezik „beolvasást” kísérelt. Te már tudod, hogy ezeken a mai kor zsidója tud kell legyen. Te már tudod, hogy mit jelent számunkra Palesztina. Gondolatvilágod egyrészt az foglalja le, hogy mikor is jön már el az idő, amikor odamehess? Mert neked már nem létezik a drága kedves ifjúkori bohócs gyermekálmom, hogy milyen „mérnök” legyél, gépész-e, vagy más. Vagy milyen „doktor” legyél, aki betegekhez jár, vagy aki a törvényszékére. Te már tudod, mi a „zártám”, te már tudod, mi az egyetemi verekedés, te tudod már, mi a horogkereszt és nyilaskereszt, tudod mit jelent halallégit és fascizmus.

Ha sokszor elcsüggedek és úgy érzem, hogy nincs számunkra kiút, akkor megsimogatom buksi fejedet, amely négy-öt nyelven tanul egyszerre. Sokszor meg könny szökik a szemembe, ha arra gondolok, hogy nekünk, mai apáknak nincs módunkban az, hogy gyermekeink utját simára egyengessük. Ne vedd rossznéven fiacskám, ha ezen a napon bevallom neked, hogy mit zsidók nagyon szerencsétlen nép vagyunk. Mi nem tudunk nektek, jövő generációnak, csak örök nyugtalanságot adni. Nem tudjuk, hogy mit hoz a holnap. Mily jó is volna, ha te is azt mondhatnád, mint a többi népek boldog gyermekei, hogy „allomástönök” leszel, vagy ha akarod, egyetemi tanár. Neked fiacskám még az sem biztos, hogy hereskedés lehetsz-e, vagy egyszerű iparos. Ezért gondolok reátok, mai gyermekekre szomorú és elszoruló szívvel. Vajjon mit is nyújthatunk nektek, akik elindultok majd az élet útján, amelyről nekünk zsidóknak már régen túl keveset jelent az a irázis, hogy „öröngyes”. Ez már sokkal több annál. Althágatatlann sziklalat. Tenger, amelyet képtelenség átúzni. Csak „élet”, amelynek minden egyes etappja keserves és gyakran kilátástalan.

Miért vagy te bűnösebb, mint más tizenhárom éves? Miért kilátástalanabb a te jövőd, mint a többi boldog gyermekkorban levőké? Ne haragudj reám Ádám, amiért ezekre a kérdésekre nem tudok könnyek nélkül felelni. Nem tehetek semmiről, de lelkiismeretudalódom van veled szemben, olyanért, amiről nem tehetek.

Csak imádkozz az imaszíjjakkal. És olvasd szorgalmasan a zsidó történelmet. Nagy hit ez és dicső történelem. Lehet, mire felnősz, egy boldogabb korba örsz. Vége lesz a világvajadásnak és sok könnyes keservnek.

Ádám fiam addig mit adhatok neked egyebet? Csak annyit, hogy „küzdj és bízva bízzál”. Megsegít bennünket Ábrahám, Izák és Jákob istene...

Apád.

Kétszázötven menekült gyermek érkezett Belgiumba. A napokban kétszázötven németországi zsidó gyermek érkezett Belgiumba. A csoportot a belga vöröskereszt fogadta és résziesítette támogatásban. A gyermekek legnagyobb részét brüsszeli és antwerpeni családoknak helyezik el.

Angol gyarmatokra és protektorátusokra

vonatkozó bármilyen gazdasági, statisztikai, kereskedelmi vagy ipari kérdésben, valamint az összes gyarmati hatóságok hivatalos közleményeire vonatkozó legfrissebb hivatalos adatok alapján, gyarmatonként 300 lejt és 18 lejt porto előzetes beküldése mellett kimerítő angolnyelvű információval szolgál. Ugyancsak hivatalos adatok alapján a Belga Kongo, Ruanda Urundi és Haiti köztársaságokra vonatkozó bevándorlási feltételeket is közlöm, ezen utóbbiakat gazdasági és statisztikai adatok nélkül, a fenti díjazás ellenében. Kövessék figyelemmel a következő hirdetéseket. Casuta Postaiá 22, „Dar Yans” Cluj

„Franciországban hajlékra találnak az üldözöttek”. A Sorbonne nagy amphitéatrumban, a rendőrprefektúra jótékonyági egyesületeinek gyűlésén Albert Sarraut belügyminiszter beszédet tartott az idegenellenőrzési közegek feladatairól. — Az utóbbi időben — mondotta a miniszter — intézkedések történtek ugyan az idegenek beözönlésének feltartóztatására, de gondunk kell legyen arra, hogy ezek az intézkedések ne torzítsák el Franciaország nemzeti és emberies arculatát. Franciaország történelmi menedékhelye marad a kitaszítottaknak, ország, ahol minden üldözött hajlékra talál. Mi követeljük a nemes francia vendégszeretet fenntartását, de megköveteljük azt is, hogy a bevándorlók lojális magatartást tanúsítsanak a köztársaság és annak intézményei iránt, különösképen pedig le kell mondaniuk arról, hogy áthozzák a mi országunkba a régi hazájuknak a nézetellenes és konfliktusait. Ezért tilos résztvenniük bármilyen politikai, vagy társadalmi mozgalomban, amely befolyásolhatja a mi nemzeti életünket.

Benes nem hiszi, hogy totális antiszemita törvényeket fognak hozni Csehszlovákiában. (Washington.) Dr Benes, volt csehszlovák köztársasági elnök, aki február 9-én a Washington hajó fedélzetén Newyorkba érkezett, a Zsidó Távirati Irodának adott nyilatkozatában kijelentette, hogy véleménye szerint Csehszlovákiában nem fognak a dolgok annyira kieleződni, hogy totális antiszemita törvényeket hoznának. Benes szerint Csehszlovákia helyzete ma olyan, hogy az állam hajóját igen elővigyázatosan kell kormányozni. Nyilatkozata végén a volt köztársasági elnök sietett leszögezni újból, hogy ő személyesen mélyen elítél minden antiszemita akciót és megnyilatkozást.

MÁRCIUSBAN UTAZOM PALESZTINÁBA, ottani komolyabb üzleti megbízást válllok. Keszenbaum Miksa Oradea, str. Regele Carol II. 4. Telefon 19—35.

MERT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palacszálloda mellett.

Advertisement for Senlaso medicine. Text: Egészségét veszélyeztető Náthafáz-Grippa-Védekezzen! Használja mosakodásánál állandóan a kellemesen illatosított Senlaso fertőtlenítő toalett-szappant, megóvja egészségét!

Ezüst

menorák, gyertyatartók, serlegek, evészközök, templomi kezszerek bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyűjtése és eladása:
„TACAMUL“
ezüstárny gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea No. 8.

A lengyel kormány és a zsidó kivándorlás kérdése. Szembek lengyel külügyi államtitkár a szenátus költségvetési bizottságában többek között kijelentette, hogy a lengyel kormány minden lehetőséget meg fog tenni a zsidó kivándorlási probléma nemzetközi együttműködés útján való megoldása érdekében. Beszédének további során a miniszter kijelentette, hogy a bevándorlási országok elzárják kapuikat a zsidók elöl az utóbbi években, ami jelentős mértékben Palesztinára is vonatkozik. Koppelbach szenátor, a külügyminisztérium előadója a lengyelországi zsidó tömegkivándorlás szükségességéről beszélt, hogy ezáltal „kiküszöböljék a zsidókat az ország gazdasági életéből.” A külügyminiszter — mondotta — azon van, hogy elkerülje a zsidók kényszerű kivándorlását és utat és eszközöket keres arra, hogy a zsidó kivándorlási probléma a kivándorlási és a bevándorlási országok együttműködés útján nyerjen megoldást. Dembski független szenátor azt javasolta, hogy Lengyelország úgy a saját, mint a nép érdekében kérjen otthont a zsidók számára. Lengyelország — mondotta — arra kell bírja a többi államokat, amelyek nagy területek fölött rendelkeznek, hogy nemzetközi méretekben oldják meg a zsidó problémát.

KERESEK EGY ÜGYES ZSIDÓ HAZILEÁNYT, aki a háztartáson kívül egy vegyeskereskedésben is kiscigány. Leveleket és jó bizonyítványt kérek: Schilling Alexandru Hunedoara.

HAMMILLON" HEBER-MAGYAR-NÉMET SZÓTÁR, 5000 szó. Héber nyelv elsajátításra. Iskola és háziszkészletre nélkülözhetetlen. 25 lej beküldése ellenében postamentesen kapható Rosenzweig Antal könyveskereskedésben Cluj, P. M. Viteazul No. 37.

MENEKÜLTEK SEGÉLYEZÉSE. (Newyork). A zsidó menekültek segélybizottságának elnöke, Isidor Coons közli, hogy 1939 évre 20 millió dollárt fognak összegyűjteni a német és más európai menekülteknek.

A „MAGYARSÁG” SZERKESZTŐSÉGÉBEN TERVEZTEK KI A DOHÁNY-UCCAI MERENYLETET. (Budapest). Nagyon érdekes intimitásokat közölnek a pesti lapok, a dohány-uccai merénylettel kapcsolatban. A lap biztos forrásra hivatkozva azt a leleplezést közli, hogy a dohány-uccai merényletet a Magyarországi című nyilas lap szerkesztőségében tervezték ki, amelyet a hungarista mozgalom fekete front elnevezésű sejtje hajtott végre.

Autóvágítás, mágnesek, dinamó és akkumulátorok szakszerű javítása
Kontes Eugén
Timișoara IV., strada Frühl 61.

A litván kormány nem fogja tűrni az antiszemita kilengéseket. Mironas miniszter elnök kihallgatáson fogadott egy zsidó küldöttséget, amely emlékiratot nyújtott át neki és abban tiltakozását fejezte ki a legutóbb történt antiszemita tüntetéseket, de különösen a litván sajtóban megjelent zsidóellenes cikkek és a rádióban elhangzott hasonló szellemű beszédek ellen. A miniszterelnök válaszában többek között kijelentette, hogy a kormány semmiesetre sem fogja eltérni a zsidóellenes tüntetéseket. A kormány ki fogja küszöbözni a rádióból is a zsidóellenes propagandát és cenzuráztatni fogja a rádió-beszédeket. A miniszterelnök megígérte továbbá, hogy felhívást fog intézni a litván lapok szerkesztőire, kérve őket, hogy mérsékelt formában kezeljék a zsidó-kérdést és tartózkodjanak minden zsidóellenes bojkott-propagandától. — A litván kormány — mondotta a miniszterelnök — a lakosság összes rétegei közötti békes együttműködést kívánja.

Ausztrálába elhelyezkedni szándékozók írjanak repülőpostával személyi adataik közlésével „Australian Settlers Agency Co 115 Pitt Street” Sydney címre. Internacionális repülővázlatblyeg melléklendő.

Divat és gyógycipők
Belvárosi Cipőszalon-ban
Kohn István
Oradea, Parcul Traian 1.

ZSIDÓ LETT A NEW-YORKI RENDŐRSÉG FOINSPEKTORA. (New-York). A new-yorki rendőrség főinspektora — Louis Costuma alinspektort neveztek ki és így 20.000 főnyi rendőrlétszám felett parancsnok. Costuma jelenleg 56 éves és 32 éve áll a new-yorki rendőrség szolgálatában. Londonban született és apja egy dohánygyári munkás volt. Különösen mint kriminológust ismerik.

NYOLC ÉVI FEGYHAZRA ÍTÉL-TEK EGY ZSIDÓT, MERT VISZONYT FOLYTATOTT EGY ÁRJA LÁNNYAL. (Nürnberg). Az itteni törvényszék a zsidó Kurt Leesert nyolcévi kényszermunkára és polgári jogainak öt évre való elvesztésére ítélte. Kurt Leeser a vád szerint 1938-ban viszonyt folytatott egy árja leánnyal.

BUKARESTI GYÁR VIZ, GÁZ- és gőz-áramlatainak gyártásában nagy gyakorlatlall rendelkező üzemet vezetőt keres. Referenciák és cím a kiadóhivatalba „ARMATURA” jelige alatt kértetik.

Zsidó írók kitüntetése Oroszországban. Mint ismeretes, a szovjet kormány magas kitüntéseket osztott szét a jelesebb költők és írók között és ezek között van Perez Marmisch, az ismert jiddis lírikus és drámaíró, akinek műveit több nyelvre is lefordították. Marmisch a legmagasabb kitüntést kapta. A többi kitüntetések között is szerepelnek jiddis írók, így Leib Kvitko mészár, aki a vörös zászló rendjelet kapta, Dávid Hofsten, aki héber verseket is ír és még mások.

A palesztinai kormány költségvetése. Hivatalos közlemény szerint a palesztinai kormány 1938—1939. évi költségvetése 6 millió 230 ezer 520 fontot tett ki. Ebből 5 millió 445 ezer 760 font közvetlen kiadásokra, a többi a palesztinai vasutakra van előirányozva. A közvetlen kiadások közül egymillió 22 ezer 68 font a rendőrségnek és börtönöknek, 189 ezer 105 font a transzjordániai határőrségnek, egymillió 203 ezer font közmunkákra, 490 ezer 111 font a posta és távírdó üzemeknek és 326 ezer 406 font a közoktatásügyi osztálynak jutott.

Lélektan és színegykeletünkkel
„ORIENT“
Schulhoi Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

A szlovákiai zsidó-kérdést emberiesen oldják meg. Dr Tiso, szlovák miniszterelnök Peter Privadok sajtófőnök társaságában fogadta a Zsidó Távirati Iroda munkatársait, akinek szóról-szóra kijelentette, hogy „a szlovákiai zsidókérdés igazságosan, szocialisan és emberiesen lesz megoldva”. A szlovák miniszter hozzátette azt is, hogy igen nagy figyelmet szentel a zsidók Palesztinába való vándorlásának, amelynek érdekében dolgozták ki az ismeretes transztervezetet. Arra a kérdésre, hogy 87 ezer zsidónak miért nincs képviselete a szlovák parlamentben, Tiso kijelentette, hogy a zsidók felállíthatnak volna egy zsidó listát, ezt azonban nem tették. „Meglátogatott engem — mondotta Tiso — a szlovák zsidóknak egy küldöttsége, amely lojalitását fejezte ki a szlovák állammal szemben anélkül, hogy a szlovák parlamentben képviseletre igényt tartott volna”. A állampolgársági revízióról és az emigráns kérdéssel szölvá. Tiso miniszterelnök kijelentette, hogy a csehszlovák kormányknak ezen rendelkezései Szlovákiára is vonatkoznak, ahol igen sok németországi, magyarországi és lengyelországi menekült tartózkodik. Ezeket az emigránsokat vagy visszaküldik eredeti hazájukba, vagy pedig, ha ez nem volna lehetséges, egy bizonyos kényszerlakhelyet fognak számukra kijelölni. Tiso miniszterelnök nyilatkozatát azzal fejezte be, hogy a szlovák kormány törvényesen fogja rendezni a zsidóknak a gazdasági életben való szerepét. A zsidótörvény, amely az egész csehszlovák köztársaságra érvényes lesz, már tervezet formájában teljesen elkészült és rövidesen a parlament elé is terjesztik.

MEGNYLIT Grosz Albert (az Újságíró Klub volt fődíjazója) modern és elsőrangú férfi-fodrászata a LAZAR AUREL-ÚCCA (u. Nagy Sándor-ucca) 2. szám alatt. Olcsó árak, elsőrangú kiszolgálás. Előnyös bérleti helyek hához is. Szíves pártfogást kér: Grosz Albert.

HAZTELKEK ELADÓK a nagyváradi új szénapiac mellett olcsó áron. Cím a kiadóban.

Tüchtiger „welcher gute” besitz, mit kleiner Familie, Rumänischer staatsbürger, sucht wasfür immer eine Stelle, eventuell auch in der Gemeinde. Abtrüfung vergütige. Adresse: Orth. sakter Tămășeu, jud. Bihor.

Évezredes zsidó település pusztulása

Hildesheim

Egy régi reneszansz zsinagóga lerombolása

A németországi üldözések nem csupán életbiztonságukat veszélyeztetni végeztesen az ottani zsidóságunk, nemcsak egzisztenciájukat roppantotta össze halálos tördőfésellel, hanem a művészet-történetnek is nagy csapást jelent a barbarizmus, amely a legutóbbi novemberi pogrom idején tört, zúzott, rombolt és égetett. A műbarátok méltán fájlalhatják — többek között — a hildesheimi zsinagóga pusztulását is. Az ó-német magas oromzatú épület, homlokfalán a reneszansz kor díszes és színes ornamentikájával. Ez a műemlék pártatlan volt a maga nemében és mint történelmi emlék is pótolhatatlan. Mint reneszansz-stílus emlékek külön tanulsága is van, a zsidóságunk a diazporában való elhelyezkedése és nemzsidókkal való életközössége tekintetében. Ezt a templomot ugyanis nem a keleti műépítészeti formái szerint építették, ahol a zsidóság vallásának bölcsője volt.

A hildesheimi zsidóság nem számarányánál fogva volt nevezetes, hanem mert egyike volt a legregibb zsidó településeknek. Hannover tartományban levő kb. 60.000 lakosságú városnak az 1912-ös népszámlálás szerint 650 zsidó lakosa volt. Ma már alig van zsidó a városban. Pedig kultúránk szerint már 1258-ban zsidó-védő törvények léteztek. A hildesheimi püspököknek joguk volt zsidókat felvenni a város lakosai közé, de ezt a jogot gyakorolta a város maga is. 1322-ben már volt „vicus Judeorum” és 1347-ben már fizették a zsidó-adót. 1349-ben a „fekete halál” járványa idején üldöztek. sőt elűzőztek a hildesheimi zsidóságot is, de két évre rá máris újra ottlakhattak. Lakóházait a városokhoz mellélték az úgynevezett „Judengasse”-ban és 1385-ből ered a mostani zsinagóga eredete is, amelyet most 554 év elteltével tetek földdel egyenlővé.

Magnum püspök 1428-ban 600 guldenért elzálogosította a zsidókat a városnak. 1457-ben kiutasították az összes zsidókat, templomukat megromlalták és a temetőt egy katólikus templom céljára használták fel. Később is lassankint felvetek zsidókat, de csak egyeket, akiknek életéről, a püspökökkel való kapcsolataikról érdekes dokumentumok maradtak fenn.

Ebben az időben élt II. Ernő „Kurfürst” is Kölnben, kinek egy hildesheimi zsidó orvos volt udvarában és a kölni érseknek is Herz nevű „medikus” volt. Ezután is hol lakhattak a városban hol nem. Így 1595-ben elkergették őket, nyolc évre rá újra ottheltek. A harmincéves háborúban súlyos adókat vetettek ki rájuk. 1660-ban püspöki védőlevellel elhettek ott és 1662-ben olyan hitközségi alapszabályokat leptettek életbe, amelyek 150 évig voltak érvényben. A Szentegylet 1668-ban létesült, amely mind a mai napig fennáll. A XVIII. században 60—100 család élt ott a városban. A XIX. században a zsidók szabadságjogokat élveztek, már 1806—15 közötti időkből is, amikor vestfaliai uralom alatt állottak. Akkor létesült a 77 családát számláló hitközségben egy elemi iskola, amely csak az utóbbi időben szűnt meg. 120 évi fennállás után.

A régi sokszáz éves zsinagógát 1849-ben újra építették, amely már a múlt század közepén divó építkezési stílusnak volt hű kifejezője. Nem volt „zsinagóga” stílus, hanem annak az akarásnak a kifejezője, amely még ebben is a hozzáidomulás és asszimiláció útját akarta egyengelni. Ez a zsinagóga mintha szimbolizálta volna a zsidóságunk azt a haj-

lamát, hogy nem akar gettóban élni. Reneszansz stílus volt, nem volt „kirívó”, ahogy Streicher mondotta a nürnbergi gyönyörű zsinagógára. Német környezet hatása mutatkozott meg — de zsinagóga volt. És ez kibírhatatlan azok számára, akik ma nem bírják el, hogy a zsidók egyáltalán élhessenek a Rajna és Duna között.

Romhalmaz lett ez is és korunk szegényfoltja, hogy ez a barbarizmus megtörténhetett. De a hildesheimi zsinagóga sokszáz éves története bizonyítja, hogy jöhettek kegyetlennebbnél kegyetlenebb korok — ledőlhetek templomok, a zsidóság fennmarad és ki tudja, késői korok történetéről nem-e fogták ezt a kort is „átmeneti”-nek nyilvánítani. Egy „átmenet”-nek, amelybe zsidó százszázalékos pusztultak bele.

Egy berlini zsinagógában halálraégett egyházi két árváját

Hore Belisha angol hadügyminiszter vitette Londonba

London. — Az antiszemita sajtó bizonyára azt írja majd világszerte, hogy megint meglátszik a zsidó szolidaritás és összetartás. Hogyan pártolja az angol hadügyek legfőbb intézője, a zsidó Hore Belisha a német zsidó gyermekeket. Mintha látnánk magunk előtt Mosley uszító sajtóját, nem is beszélve a német, gyűlölettel telt sajtóról. A hír olyan elszomorító, amennyire mai korból veit tragikum, hogy azt minden kommentár nélkül adhatjuk, mert ugyanis megrázó és mélységes tragédiát foglal magában.

Elt Berlinben, az egyik legnagyobb zsinagóga egyháziaként egy Gräber nevű Krakóból elszármazott zsidó. Egyházi magyarról, de mi úgy ismerjük, hogy sámesz. Aki tudja, hogy milyen pontos és rendszeres emberek a német zsidók, tudhatja azt is, hogy egy ilyen „sámesz” nem a kisvárosok áltájként ismert fél-proletár egyháza, hanem komoly hivatást jelent, megfelelő polgári ellátottsággal.

Jött a novemberi általános pogrom és templomegés és felgyújtották azt a nagy templomot is, ahol Gräber volt a sámesz. De ez az ember, nem csupán „hivatalnok” volt, hanem mélyen érző zsidó is. És amikor a lángok legjobban ostromolták az eget, akkor herohant a templomba, hogy a kezszereket, a Torákat megmentse. Meg is mentett néhányat, de közben olyan súlyos égési sebeket szerzett, hogy két napra rá, irtózatos kínok között meghalt a korhazí ágyon. Igazi mártír halál, ahogy csak a spanyol inkvizíciók és középkori máglyák lüzében haltak meg a zsidók.

Felésege két évvel ezelőtt halt meg Gräbernek, de maradt két gyermek. Leon és Lily. Két ártatlan zsidó árva, apátlan-anyátlan. A hatóságok, meg a zsidó hitközség is, kimutatta, hogy el Krakóból egy nagyon szegény rokonuk, feltették tehát a vonatra őket és eljuttattak Krakóba. De ott nem tudták, miből tartásuk el őket. Ezt tehát Londonban egy távolabbi rokon, aki magához akarta venni a két árvát. De az angol hatóságok nem találták eléggé anyagiilag ellátottnak a londoni rokont és ezért visszautasították a kérést.

Erdélyiek figyelmébe!
DROGUERIA CARAIMAN
BUCUREȘTI
Academiei 1 colț cu Str. Doamnei
Tel. 545.80.

Raktáron tartja az összes bel- és külföldi gyógyszerkészletet, injekciókat, valamint az összes illatszereket és kozmetikai cikkeket. Nagy választék Houbigant, Caron, Chanel, Michel, Guerlain, Patou, Gröbe, stb. gyártmányokban.

Kérem kirakataimat megtekinteni és mérsékelt árainról vétekkötelezettség nélkül meggyőződni!

SALAMON MÓR
DROGUERIA CARAIMAN

Mit tesz egy kétségbeesett zsidó? Amikor nem volt már hova forduljon a londoni rokon, a gyermekek pedig kétségbeesett leveleket küldtek Krakóból. Végző szükségben Hore Belisha hadügyminiszterhez fordult. Hivatkozott az apa-mártir halálára, hivatkozott a két ártatlan árvára és kérte a minisztert és a zsidót, hogy segítsen.

Es segített is. Az elárvult gyermekeket két jómódu angol zsidóval adoptáltatta. A napokban a varsói angol konzulátushoz nagy pecsétes levél érkezett. A két árva megkapta a beutazási engedélyt az angol szigetekre. Már el is indultak. Gdynia kikötőben szálltak pártra és időközben már meg is érkeztek Londonba.

Akármit is ír az antiszemita sajtó: az igazság az, hogy vadul felgyújtott templomok lángjaiban mártírhaltalt halt zsidó ember két árváját segített Hore Belisha, a zsidó hadügyminiszter. És ha segített? Hát nem volt kötelessége? Nem csupán, mint zsidónak, mint embernek is. Elvégre van még emberiség a világon, Hore Belisha hadügyminiszter megmentett két ártatlan zsidó árvát. Meg kellett tegye. Csak az a rettenő, hogy nem tud minden szenvedésen segíteni, pedig mennyi zsidó könny és jaj van a világon...

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucureștiben

KATZ orth. restaurant
kóser
București, Str. Carol 32. I. emelet

ZSIDÓ GAZDASÁGI TANÁCS SZLOVÁKIABAN. A szlovák zsidók központi képviselete gazdasági tanácsot alakított, amely a gazdasági élet zsidó szakembereiből áll. A tanács feladata új gazdasági lehetőségek megnyitása, különösen azon zsidók számára, akik a megváltozott viszonyok következtében kihullottak a szlovák gazdasági életből.

Lajstromos választási rendszert vezet be a nagyváradai ortodox hitközség

Reich József diszelnök javaslatát fogadta el a képviselő-testület

A nagyváradai ortodox hitközségnek közel két évtizedes problémája az alapszabályok módosítása. Rendkívül sok anket, megbeszélés, sokszor fölösleges energiapocséklás kallódott el a kérdés körül. Számos vezetőségnek egyik célkitűzése volt az elavult, több mint negyvenéves alapszabályoknak módosítása. Volt idő, amikor magasra lobogtak a szenvedélyek a kérdés körül. Sokan voltak olyanok, akik hosszú ideig hirdették, hogy a hitközségnek mindinkább a népközség formáját kell felvegyék, hogy ne 4-500 szavazó járjon három évenként az urnák elé, hanem a nagyváradai ortodox hitközségnek 3-4000 adózott tagja. Ez az alapszabálymódosítás mind a mai napig nem ment keresztül. A legutóbbi időben a legfőbb akadály ennek az volt, hogy dacára az elnök minden erőfeszítésének, nem tudott egységes vezetőséget találni, akik valóban dolgoztak volna, segítségére lettek volna a nagy hitközség vezetése körül felmerülő ezernyi kisebb-nagyobb probléma megoldásánál, hanem vagy nemtörődőméllel honorálták az elnök hívó szavát, vagy pedig az elodázás kényelmes útját választották. Így történetesen meg, hogy a haléves ciklus vége felé eszmélt rá a vezetőség arra, hogy amit az előbbi vezetőségek nem vittek keresztül, ők sem tudják megvalósítani.

Különösen kirívó lett a régi alapszabályoknak a képviselőtestületi tagok választására vonatkozó kitételei. Ezek a pontok voltak a legrosszabbak és emellett a legnehezebben megvalósíthatók. A képviselőtestületben azok, akiknek az alapszabályok szerint nem járt le még mandátumuk, — hiszen 6-8 évre szabták, — két különböző 3 évenkénti periódusban — azoknak nem volt sürgős sohasem az a választás. Sokan meg azért tartották „jó”-nak a régi paragrafusokat, mert az a legprimitívebb választási rendszert favorizálták. Ennek főhíja az volt, hogyha egy listára egyetlen szavazattal esett több, mint a másikra, akkor azok kerültek be a képviselőtestületbe, s akik 49 százalékos bírták bizalmát a tagoknak, azok kivétel nélkül. De nem felelt volna meg egy modernebb szavazási rendszer azoknak sem, akik a választások idején előltek a bejárathoz vezető utat és kihúzókkal, amit a választási rendszer megengedett, saját könyöküket és megfizetésüket segítették elő. Természetesen azok, akik nem akartak, vagy jóízűtől fogva nem tartották illomosnak a tülekedést, kimaradtak a hitközségi képviselőtestületből és az öklözök csoportja került be, akiknek sokszor semmi más érdekük nem volt, mint az, hogy jó kortések voltak. Jó kortesek egy-egy pártnak vagy frakciónak, vagy legfőbb esetben — önmaguknak. Így történetesen meg az, hogy sokszor a legjobb és legértelmesebb emberek maradtak ki a hitközségi vezetéstől. Részben mert nem tülekedtek, részben pedig azért, mert a listájuk egy-egy szavazat miatt elbukott. Ez lett oka azután annak, hogy az előjáróság és egyéb vezetők nagyrészt azokból a képviselőtestületi tagokból kellett akvizálni, akik éppen rendelkezésre állottak. Így érthető meg az is, hogy az elnökség nem tudott mindenkor megfelelő dolgozó munkatársakat találni. Voltak sokan olyanok, akik megválasztották magukat és azután évekig felejték meg néztek a hitközségnek és elének tartották, ha a „koved” igényük kielégült, amelyért legfeljebb hat évenként egy napot áldoztak fel.

Husz év óta készültek az alapszabályok és amit nem tudtak az előzők, azt nem tudta ez a mai vezetőség sem keresztülvinni. Ugyannyira, hogy az elmult év végén arra jötték rá, hogy lejár a mandátumuk és nincsen sehol semmi. Ekkor fordultak kérvénnyel a miniszteriumhoz, hogy hosszabbítsa meg a mandátumot még három hónappal. A miniszterium eléget is tett ennek a kéresemnek s akkor azt hitték volna azok, akik kivétel nélkül, hogy ez elég idő lesz arra, hogy az alapszabályok módosítása megtörténjen. De kiderült, hogy ezernyi oknál fogva mégsem lehet ezt keresztülvinni. Ekkor hatá-

rozniók el, hogy csak egyrészt fogják csak megváltoztatni. És pedig a választásra vonatkozó részt. Február 19-ére, vasnapra volt kitűzve az a közgyűlés, amely dönteni volt hivatott erről az aktuális kérdéssel. Ulman István rögtön tárgyalásra tüzte ki a módosítás kérdését és három javaslatot terjesztett elő.

Az egyik: a képviselőtestületi tagok egy csoportjának ama állapontja, hogy az alapszabályok választásra vonatkozó része se változtassék meg, hanem a régi szisztéma szerint vezeték le a választást, nem talál megértését, illetőleg a javaslatot a többség elvetette.

A második javaslat, amelyet az alapszabálymódosító bizottság javasolt, lényegében azt mondotta ki, hogy a listás rendszerű választást módosítójá tegye magáévá a hitközség képviselőtestülete proporcionális alapon. E javaslat keretében Reich József, a hitközség örökös diszelnöke ama felfogást képviselte, hogy a listás rendszert csupán csak abszolút többséggel, a proporcionális mellőzéseivel mondja ki a képviselőtestület.

Reich József azzal indokolja a javaslatot, hogy eddig épen az volt akadályozó az intenzív munkát, hogy sokszor lerombolták a hitközség tekintélyét és gyakran arra nem való emberek olvételnekedése idézte elő a vezetőség inaktivitását. Ez számos részben így volt. Érthetően kitéstett Reich József oktejtéséből az, hogy a tekintély-rendszer híve. Eszerint a nagy hitközségben kipróbált emberek kezébe kerüljön mindenkor a vezetés, olyanokba, akik úgy hiszik, mint egyéb szempontból intaktak, intellektuális és anyagi függetlenségük is lehetővé teszi, hogy működtessék a gyaru leghalványabb árnyékban se férhessen. Ezért szeretné a választójogot olyan képen a nagygyűlés elé vinni, hogy ezzel a hitközség autoritása, munkaképessége és további anyagi prosperitása a legnagyobb mértékben biztosított legyen. Újást akarja állni ama gánesvetésnek, amely bármikor megdermesztheti egy nagyrahívott községnek akcióképességét.

Ulman István elnök szavazására teszi föl a bizottsági javaslat két alternatíváját és a hitközség képviselőtestületének többsége Reich József javaslatát fogadta el. Az elclogadott javaslat lényege tehát az, hogy a képviselőtestület a listás rendszerű, megfelelő előzetes határidő benyújtásához kötött választási szisztémát fogadja el. De nincsen proporcionális, hanem az a lista, amely a szavazatok többségét kapja, teljes egészében (71-en) kapja meg a mandátumokat.

Tekintettel arra, hogy a választási szisztémának végrehajtási módjaitól meg előkészítési stádiumban vannak és azok részleteiben is ismét a képviselőtestület javaslati fóruma elé kerülnek, nincs kizárva, hogy azon a proporcionális szempontjából is változtatás történik. Mindenesetre helyes volna, ha a nagygyűlés elé kerülő lajstromos választási terv oly módon egészülne ki, hogy az általános megjelölés mellett váltana ki. Különben erre annakidején még visszatérünk.

A képviselőtestületi gyűlés után, a hitközségi előjáróság a pázskadarak megállapításával és egyéb fontos adminisztratív ügyekkel foglalkozott. Majd Ulman István hitközségi elnök bejelenté, hogy néhány hétre a szentföldre utazik és meleg szavakban vesz búcsút munkatársaitól. Közönetet mond mindvencnek, akik támogatják és kéri őket, hogy távollétében is karolják fel zsidó szeretettel a hitközség rendkívül súlyos ügyét-baját.

Izleles jó kóser házikoszt kapható
Dieffermann Vilmosnál
TIM SOARA IV, Spl. Tudor Vladimirescu 24.
Figyelmessé utazóknak megfelelő kiszolgálás! Utazóknak megfelelő kedvezmény

A pécsi bál

Mi is történt Pécsen, a délnyugatmagyarországi nagy empóriumban? A környékbeli svábok egy bálát rendeztek. A dívatos és jelszóú vált „Gau” címen. Egyszóval a dunántúli „gau”-nak, ami tartományt jelent — „német tartomány”-t — c hálja, ahol 150 község sváb fiatalága gyűlt össze. A bálát egy magyar egyesület házában tartották meg és amikor ott vendégeként megjelentek magyar egyetemi hallgatók, azokat a legdurvabb szavakkal illették és röviden kidobták őket a bálról. Értjük ezt? A pécsi németek bálján a megjelent magyar ifjúságot elkergették a legdurvább szavakkal.

Mi ebből a „tanulás”? A zsidóknak nem hisznek. Pedig a zsidók már régen mondják, különösen a magyarországi zsidók, hiszen őket érdekli legközelebb, hogy örjúk a magyarság mindenkor számíthat, ellenben a svábokra, annál kevésbé. Mert őket hatalmába kerítette a nagyméretű, ők már átkacsintgatnak a Lajtán túra. Csak azért mernek olyan prepotensek lenni, mert tudják hogy van, aki biztassa őket. És mert Budapestten sok barátjuk van ott, ahol arra szükségük van. Hiába a Grätz Gusztávok figyelemztetése, akik szintén látják a helyzetet, mégis a német-magyar barátság jevényben akarják elnémetesíteni Magyarországot.

Jaj, most már látjuk mi készül — hordul fel a magyar keresztény sajtó. Hiszen itt kihúzzák alólunk a talajt! Hát már nekünk keresztény magyaroknak is kirugás jár, ha közzükük megvünk? Hát már itt is német uralom van? Itt Pécsen? A magyarság „végvárában”? Most kezdenek jajongni, holott ha hittek volna a zsidó hírkészoknak, akkor előbb is tudhatták volna, hogy nem a zsidókat kell guszbakötni, hanem azokat, akik sugalmazták a zsidótörvényeket. Nem látják még most sem, hogy épen a magyar teremőterőt és szupremáciát akarják elnyomni, amikor zsidóellenes törvényeket hoztatnak. Letörni a „zsidó” ipart, a „zsidó” kereskedelmet, a zsidó művészetet, újságírást, mert a legyengült magyarságot még könnyebb lesz kihergetni — a bálakról. Ma még csak a bálakról. Azután majd máshonnan. Sváb uralom ante portas. Most kezdik már látni? Vajjon nincs-e már nagyon késő?

— Az Amerikában élő csehek felhívása a prágai kormányhoz. Az Amerikában élő cseh nemzeti község emlékiratot intézett Beran miniszterelnökhöz és a cseh kormányhoz, amelyben az Amerikában élő csehek a legteljesebb határozottsággal foglalnak állást bármilyen kisebbségi elnyomatás ellen, mely politikai, vallási, vagy faj okokból történik. A Chicagóban megjelenő „Svornost” című cseh folyóirat hangsúlyozza, hogy az Amerikában élő csehek azt kívánják a prágai kormánytól, hogy igazságos és emberies bánásmódban részesítse az emigránsokat, bármilyen fajhoz, vagy néphez tartoznak is azok. A szolgá elnyomatás, a szabad kritika elfojtása, az antiszemitizmus, az erőszak és a koncentrációs táborok rendszere átmeneti jelenség Európában. Ez a rendszer nem vezetethet a cseh nemzet szükségleteinek kielégítéséhez, hanem csak árthat az új állam felépítésének. — Az Amerikában élő csehek figyelmeztetik a prágai kormányt, hogy az antiszemitizmus és a zsidóellenes intézkedések már eddig is jóvá nem tehető erkölcsi és anyagi károkat okoztak és hogy Amerikában egyre szaporodnak azok a hanok, amelyek a cseh árak boikottalását követelik. Ez a boikott minden újabb antiszemita intézkedéssel erősödne és súlyos károkat okozna a cseh iparnak.

Közélet

Nagy ujcionista meeting Clujon és Oradean

A kolozsvári Royal mozgó nézőterét zsidóság megtöltötte vasárnap délelőtt a zsidóság színe-java. A kolozsvári ujcionista helyi szervezet rendezte meg nagygyűlést, amelyen 1500 ember vett részt. A földumon ott ült a vezetőség, Fischer Ernővel, dr. Lengyel Miklóssal, Nemberger Ernővel és Barabás Andorral az élén. A fél 11 órakor kezdődő meeting megnyitóját Fischer Ernő tartotta, aki üdvözölte a megjelent vendégeket. Leitner Zoltán, az ujcionista szervezet erdélyi elnöke, dr. Benno Sternberget, a cernauti ujcionisták vezérét és Michel Gornstein központi kiküldöttét. A megnyitó után Leitner Zoltán nagy beszédben mutatót rá a zsidóság tragikus helyzetére, amely főleg abból adódott, hogy nem voltak vezetőik elég okosak ahhoz, hogy kellő időben figyelmeztessenek az előjövendőre. Nem hallgattak a cionistákra és a mai palesztinai szomorú helyzetnek okai maguk a régi cionisták, akik odaadták magukat az angol fétovázó politikának. A nagy tüsszel fogadott beszéd után Michel Gornstein változta az ujcionizmus célkitűzéseit. Határozott hangon mutatót rá arra a szomorú körülményre, hogy az úgynevezett „illegális” bevándorlás körül illetéktelen egyének milyen romboló munkát végeznek és mennyire ártanak az ügynek. Gornstein az ujcionista célkitűzéseket változta, majd a sikeres beszéd végzetével dr. Benno Sternberget tartotta meg hatalmas beszédét. A közönség lélekzavarájára hallgatta a lendületes és ragyogó szónokot, aki nagyszerűen felépített szavakkal, plasztikusan mutatta meg azt a tragikus összeomlást, amelyet a mai cionista hivatalos politika készít elő a kerekasztali konferenciával, amely csodót mondott ténykedésével. Egy óra a járt az idő, amikor a hatalmas tömeg széjleszlott egy élményt jelentő nagyszabású meeting emlékével. A kolozsvári helyi szervezet intenzív tevékenységet fejt ki, 180 tagból álló Betár ifjúsági csoporttal és a Brit Menora 60 tagu szervezetével. Aktív cionista munka folyik Transilvania nagy központi városában. Megemlítjük ezuttal, hogy Medgyesen szépen működő ifjúsági csoport van és legközelebbi vasárnap február 26-án nagy ujcionista meeting lesz. Már saját otthonuk is van. Marosvásárhelyen Weisz Pál és Vass Albert irányítása mellett, saját otthonában dolgozik a NZO. Farkas Ferenc legutóbbi nívó előadást tartott. Odorheun is szépen dolgozik a helyi csoport és saját helyiségben élnek tevékenységet fejtenek ki.

Február 20-án, hétfőn este Nagyváradon is nagygyűlést rendezett az Ujcionista szervezet, amelyen ugyancsak Michel Gornstein és Benno Sternberget tartottak nagyhatású beszédeket. A gyűlés a Dorian filmszínházban folyt le nagyszámú hallgatóság részvételével.

— A BRASOVI MIZRACHI helyicsoportja nemrégiben tartotta reorganizációs tisztújító közgyűlést, amelynek során a következő tisztsíkat választotta: Elnök: Schachner Herman, alelnök: Frúschtag Manó, pénztárnok: Balkirsch Mózes, ellenőr: Vogel Lajos, titkár: Salamon Jakab. Választmány: Weisz Adolf, Adler Mesülem, Adler Márton, Stern Márton, Händler Lajos, Hillmann Adolf, Mandel Károly, Káhan Just, Benedek Izsó, Slomovics Avram, Hermann Aladár, Eisenberg Bernát, Guterer Moise, Kain Dávid, Teitelbaum Farkas.

— A BRASSÓI ORT. HITKÖZSÉG legutóbb tartott közgyűlésén tárgyalta folyó évi költségvetési előirányzatát dr. Schlesinger Salamon hitk. elnök elnöklété mellett. A közgyűlés elfogadta Hillmann Adolf képviselőtestületi tag indítványát, hogy egy kivándorlási segélyalapot létesít, amelyhez a hitközség 30.000 lejell járul hozzá. A hitközség a kolozsvári ort. központi irodához is átiratot intézett, hogy a nemes cél megvalósítása érdekében nagyobb akcióit indítsón és tiltakozzon az Iroda mai tértlenség ellen. A kivándorlási segélyalapot céljaira a közgyűlésen résztvett tagok egyidejűleg 117.000 lejt adományoztak a jó példává előjáró tagok közül: Meisner Mór, Szende Janos, Appel Samuel, Fogel Lajos, József Marcell, Balkirsch Mór, Adler Mesülem, és Benedek Izsó 10—10 ezer lejell járultak fenti alaphoz. A közgyűlés határozata értelmében egyidejűleg megalakult Szende Janos elnöklété alatt a „Brassói Ort. Izr. Hitközségi Segélyalapot Bizottsága”. A bizottság érteles adakozási és szervezési akcióit kezdeményezte. Egyidejűleg a többi zsidó intézményekkel is felvette az összeköttetést.

— A HÁTSZEGI CIONISTA HELYICSOPORTOT reorganizálták. Az új helyicsoportot háromtagú direktórium vezeti, mely a következőkből áll: Mayer József, Abraham Aladár és Müller Lajos. A helyicsoport legfőbb részortja a chaluç-nevelés. Ezen fontos részort vezetésével a következőket bízták meg: Abraham Aladár, Mayer Imre és Grün Elemér. A választmány névsora a következő: Weitzner Mór, Grün Elemér, Hirsch Henrik, Berger Izidor, Mayer Lure, Gottlieb Géza, ifj. Berger Mór, Vogel Sándor, Hersch József, Jakab Vilmos, Hersch Józsefné, Gottlieb Gézané, Léb Zoltán, Lövy Hersi, Abraham Sándor, Kemény Simon, Zuckerman Samu és Hirsch Mór. KKL biztos Berger Izidor, KH biztos Müller Lajos, titkár Mayer Imre, jegyző Hirsch Mór, pénztáros Léb Zoltán, sékelbiztos Grün Elemér, ellenőr Hersch József.

— HITKÖZSÉGI ELNÖKVÁLASZTÁS HUEDINEN. Hetek óta vajudó kérdés oldott meg a vasárnapi közgyűlés. A hitközség agilis elnöke, Klein Salamon, ki nek sokévi áldos munkáját nem lehet eléggé dicsérni, néhány héttel ezelőtt lemondott elnöki tisztségéről. Az utódlás kérdése komoly gondot okozott a hitközségi vezetőségnek, míg végül a lelelő elnök javaslatára egyhangulag Lichtenstein Dávidot választották meg elnöknek. Klein Salamon pedig, kinek sok hasznos intézmény köszönheti létrejöttét, a közgyűlés örökös diszelnöké választotta meg. Az új elnök szélfoglaló beszédben méltatta a visszavonuló elnök dus érdemeit, majd programbeszédet mondott, amelynek során az összes erők egybelogását helyezte kilátásba. Lichtenstein Dávid tevékenysége elé sok bizalommal és reménnyel tekintenek azok, akiknek a zsidó közelet szívügyük. Elnökhelyettesnek Paneth Károlyt választották, ugyancsak egyhangú lelkesedéssel. A vezetőség összetétele ilymódon továbbra is fiatal munkacsoportból rekrutálódik.

— A CZORTKOVI REBBE KISZABADULT A KONCENTRÁCIÓS TÁBORBÓL. A czortkovi rebbe, a híres Friedman rabbinásztia kimagasló tagja, akit hozzátartozóival együtt nyomban az Anschluss után letartóztattak és koncentrációs táborba vetettek, néhány nappal ezelőtt az amerikai külügyminiszterium intervenciójának eredményeként kiszabadult a koncentrációs táborból, hozzátartozóival együtt és Lengyelországba utazott. A lengyel kormány egy hónapi tartózkodási engedéllyel adott a rabbitsaládnak. A czortkovi rebbe családjával vagy Amerikába, vagy Palesztinába fog vándorolni.

Hallucinációk

Evezredek óta beleringatta magát az emberiség abba a tudatba, hogy abszolút értékeit véleményét alkothat magának mibenlétéről és a természet törvényeiről. — Eppen a tudomány fejlődése és a természet nagyságának felismerése kényszerített bennünket a legutóbbi időkben arra a szerénységre és alázatosságra, hogy valljuk be, miszerint eddigi tudásunk elpörpült ahhoz képest, amit még nem tudunk.

Most is az utóbbi évek során a világhírűvé vált amerikai GASTRO D. gyógyszerész által — amely Amerikában egy gyógyművelvény felfedezése folytán jött forgalomba — ami a szenvedő emberiségnek felbecsülhetetlen kincsét jelent, — be lett bizonyítva, hogy régi gyógyíthatatlannak vélt gyomor-, epe-, vese- és májbetegedéseknél olyan eredményeket értek el ezzel a gyógyszerrel, amelynek szociális értéke az emberiségre minden várakozást felülmúlt.

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvéttel Császár E. gyógyszerárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— OLASZORSZÁG FÖRABBIA LEMONDOTT ALLASÁRÓL. A Haarec című palesztinai héber napilap közli, hogy dr. David Prato római főrabbi, Olaszország országos főrabbi, a jeles zsidó tudós és szónok, elhagyta hivatalát és Palesztinában készült letelepedni. Prato professzor néhány hetet töltött most Palesztinában és visszatért Európába ügyeinek likvidálása céljából. Már abban az időben, amikor a fasizmus cionistaellenes magatartást kezdett tanusítani, szó volt arról, hogy dr. Prato lemond a római főrabbi hivataláról. Később azt mondták, hogy egy magas méltóságnak a kőbenjárására, aki Mussolini közvetlen környezetéhez tartozik, másította meg határozatát a római főrabbi és így megtartotta állását.

— ELIÜZÖTT NÉMET ZSIDÓK BOLYONGÁNAK TENGEREN. Dr. Kuhlmann, a Népszövetség menekültügyi főbiztosának helyettese, részt vett Párisban az európai és amerikai segélyező szervezetek képviselőinek értekezletén. Az értekezlet során többen feltették a kérdést, mit lehetne tenni a német Gestapo módszerei ellen, amelyekkel a németországi zsidókat más országok határaitra és kikötőibe kergelik és ott bizonytalan sorsnak teszik ki őket. Így elmondották többek között, hogy nemrég egy német gőzösre 83 németországi zsidót tettek fel azzal, hogy a hajó angol Honduras egyik kikötőjébe, Belizébe vigye őket, a kikötő-hatóságok azonban nem engedték be a szerencsétleneket. Németország viszont ugyancsak nem fogadja vissza őket, úgy, hogy a hajóval a tengeren bolyonganak most. Hasonló a helyzete még sok más német zsidónak, akiket kényszerítő eszközökkel Sanghajba és más országokba küldtek.

— TIZENÖTEZER ZSIDÓ MENEKÜLT VAN CSEHSZLOVÁKIÁBAN. A Csehszlovákiának nyújtott angol kölcsönről szóló törvényjavaslat harmadik olvasása során szóba került a csehszlovákiai menekültek kérdése. Szavazás előtt Sir John Simon pénzügyminiszter közölte az alsóház tagjaival, hogy a Csehszlovákiában tartózkodó 186 ezer menekült közül mindössze 15 ezer a zsidó.

Kényelmes Pensió!
Elsőrendű ort. kóser vendéglő és bodega!
Gelbstein-nál, București
Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39
Olcsó és pontos kiszolgálás!

New-York. — Wagner newyorki demokrata szenátor törvényjavaslatot terjesztett be, amely elrendeli, hogy 1939 és 1940-ben 10-10 ezer németországi menekült gyermeket engedjenek be az Egyesült Államokba. Minden olyan gyermekért, amelyik nem töltötte be 14-ik évét, egy magán-személy, vagy egy komité vállalnia a felelősséget, hogy nem esnek a köz terhére. Az American Federation of Labour Miámban tartott ülésén határozatot fogadott el, amelyben Wagner javaslatát üdvözli. Ugyanakkor az Industrial Organisation elnöke, L. Lewis, Washingtonban tartott beszédében szintén sikrászálta Wagner javaslatát mellett.

Köztársaság. — A péntek esti istentisztelet alatt a közigazgatási zsinagóga egyik sarkába bombát helyeztek el, amelyet még mielőtt felrobbant volna ártalmatlanná tettek s ezáltal nagy szerencsétlenséget hárítottak el. Rövid idővel ezután egy bomba, amely nagy kárt okozott. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított be.

Dublin. — Dublin városában a zsidók bojkottálására szóló falragaszok jelentek meg. Az antiszemita igazgatást a német propaganda minisztérium egyik tisztviselőjének Dublinba való érkezésével hozzák összefüggésbe. Ennek a tisztviselőnek a kezdeményezésére folyóiratot indítottak most be a „kereskedők és kiskereskedők védelmére”, a lap azonban főleg antiszemita igazgatásra szolgál. A közép-ostályi elemek egyénileg is felszólították a zsidók bojkottálására.

Amszterdam. — Hintzen asszony, egy nemzsidó holland földirtokos Rotterdam melletti birtokát a zsidó menekültügyi bizottság rendelkezésére bocsátotta és a bizottság új hátsára telepet létesít a birtokon. Egyidőre jelenléte szerint a rotterdami menekültügyi táborban tartózkodó németországi menekültek száma 1100.

Páris. — Párisba érkezett jelentés szerint az elmúlt hetek során három volt zsidó egyetemi tanár koncentrációs táborba szállítottak be. Az üldözöttek: Ernst Hellingner professzor, a frankfurti egyetem Rosenthal professzor, a heidelbergi egyetem tanára és dr. Robert Remak, a berlini egyetem volt docense. Mindhárom jeles matematikusok. — Párisból jelentik, hogy a Barcelonából Franciaországba önként menekültek között számos zsidó is van, akik Perpignan-ban koncentrációs táborba szállítottak. Párisból zsidó delegáció utazott Perpignanba, hogy első segítségben részesítse az ottlevő zsidó menekülteket. A delegációban részt vesz a madridi zsidó hitközség egyik előljárója is.

Jeruzsálem. — Egész Palesztinában, az összes városokban és falvakon fák ültetésével ünnepezték meg a fák ünnepét. Judea hegyeiben erdő ültetést kezdtek meg, az elmúlt három év zsidó hőseinek emlékére. A faültetési ünnepélyeken résztvettek az ország zsidó intézményeinek vezetői is. Chantában a zsidó kolonisták ünnepélyen résztvettek a szomszédos arab falvak felújításán. Ők is ültettek néhány fát és horatáncot jártak a chalucokkal.

Washington. — Smathers szenátor törvényjavaslatot terjesztett be a szenátusba, amelynek értelmében Amerika megengedné a 65 évét betöltött menekülteknek, hogy az Egyesült Államokba bevándoroljanak az a feltétellel, hogy ne üzenjenek hasznát hajtó foglalkozásokat és ne szoruljanak közsegélyre.

Tel-Áviv. — A tel-avivi városi tanács elhatározta Pincas Ruthenberg mérnöknek Tel-Áviv díszpolgárává választását. A Keren Kajmetch terve vette, hogy a hatvanadik életévét betöltött Ruthenberg tiszteletére erdőt fog ültetni.

Bécs. — A hivatalos „Wiener Zeitung” rendeletet közöl, amelyben többek között arról van szó, hogy Búrcel helytartó hozzájárulásával a következő egyesületeket feloszlatták: az ausztriai zsidó frontarcosok szövetségének gráci csoportja, a Hakkon turisztikai és sí-egyesület. A feloszlátott egyesületek vagyonát elkobozták.

— A JUGOSZLAV IGAZSÁGÜGY-MINISZTER LÁTOGATÁSA DR. ALKALAY FŐRABBINÁL. Ruzic igazságügyminiszter, az új Cvetkovics-kormány tagja, hivatalos látogatást tett dr. Isak Alkalay főrabbinnál, a jugoszláviai zsidóság vallási vezetőjénél az új kormány megalakulása alkalmából. Az igazságügyminiszter hosszabb ideig időzött a főrabbinnál, akivel beható tanácskozást folytatott.

— INTERNALÓTÁBOR VAR AZ OLASZ ZSIDÓSÁGRA. A délolaszországi partvidéken azon külföldi zsidók számára, akik március 12-éig nem tudnak eleget tenni az olasz kormány kiutasítási parancsának, koncentrációs tábort állítanak fel. Ugyanakkor a hatóságok mind nagyobb nyomást gyakorolnak a zsidókra, hogy még március 12-ike előtt hagyják el Olaszország területét. A külföldi zsidókat beidézik a rendőrségre, ahol kivándorlási tervük után érdeklődnek és nyomtatékonan felkérlik őket, hogy két héten belül hagyják el az országot. Csak rendkívüli esetekben hajlandók megadni a március 12-iki kegyelmi halasztást. A zsidó menekültügyi tanács ismételt közbenjárására a francia konzulátusok és a római francia nagykövetség megígérte, hogy leegyszerűsítik és meggyorsítják az Olaszországból kivándorolt külföldi zsidók számára a beutazási vizumok megszerzési eljárását. Eddig az átutazási vizumok kérvényeit Párisba továbbították, ami által néhány hetes késedelmet szenvedett azok kiadása. — Hogy az olasz hatóságok milyen szigorúsággal kezelik a kiutasítási rendelet utasításait, számtalan hontalan zsidó kiutasítási esete bizonyítja, akik az olasz hadseregben katonai szolgálatot teljesítettek. Így a német zsidó Edmund Rosenbaum orvost, aki egy évvel ezelőtt elvesztette német állampolgárságát és néhány hónapig mint hontalan katonai szolgálatot teljesített az olasz hadseregben, majd beosztották az egyik katonai kórházhoz, most ugyanaz a sors érte, mint a többieket, akiket kitétek a hadseregből és március 12-ig el kell hagyniuk az országot. — Egy szélfűrésztől álló külföldiség El Malieh vezetés alatt Rhodos szigetére utazott, hogy az ottani zsidó közösség helyzetét tanulmányozza és megvizsgálja annak a három ezer zsidónak a kivándoroltatási lehetőségét, akik a rhodosi kormányzó rendelkezésére állnak, hogy a rhodosi kormányzó rendelkezésére álljanak a kivándoroltatási lehetőségét, akik a rhodosi kormányzó rendelkezésére állnak, hogy a rhodosi kormányzó rendelkezésére álljanak a kivándoroltatási lehetőségét.

— A SZÓFIAI RENDŐRSÉG CAFOLJA A HATEZER KÜLFÖLDI ZSIDÓ KI-UTASÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ HIRT. Néhány nappal ezelőtt az a hír járta be a világsajtót, hogy a bulgáriai hatóságok hatezer külföldi zsidót utasítottak ki. Ezzel kapcsolatban a szófiai rendőrfőnökség a következő cáfoló nyilatkozatot adta ki: „A külföldi lapok és rádió-állomások által közölt hírek, melyek szerint a bulgár rendőrség az utóbbi 14 nap alatt hatezer külföldi zsidót utasított ki, nem felelnek meg a valóságnak. Egész Bulgáriában mindössze 2300 külföldi zsidó él, ezek közül január elsejétől mostanáig mindössze 34-et utasítottak ki illegális tartózkodás miatt.”

— 87.000 ZSIDÓ LAKIK SZLOVAKIÁBAN. (Pozsony). A múlt év végén esz-között népszámlálás adatait csak most közlik. A szlovenszki lakosságából, amelynek száma 2.709.000, — 87.487 a zsidó, ami 3,23%-nak felel meg. Ezek közül 29.928 vallotta magát zsidó nemzetiségűnek.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

A MAGYARORSZÁGI ÚJ „ZSIDÓTÖRVÉNY” ELOTT

Két hirtorsos találkozik a budapesti Andrassy uton. Megkérdezi az egyik a másikat:
— Na hogy vagy?
— Egyre jobban. Még egy zsidójavaslat és mi leszünk többségben.

ROSSZ ÜZLETEMBER

Nemrég egyik bankban az a hír terjedt el a bankvezérrel, hogy baleset érte és halálán van. Egyik igazgató azonnal taxiba ült és a vezér lakására hajtott.

— Miben lehetek szolgálatodra? — kérdezte a bankvezér, természetesen makkegészségesen.

— Kérlek — hebegte az igazgató — azt mondták benn, hogy haláton van.

— Rossz üzletember vagy — mondta hideg fölényvel a vezér — mert egy jó üzletember sohasem téveszt össze a tényeket a págákkal.

NAGYAPANAK MÁR JÓ

Székesfehérváron két zsidó polgártárs beszélget. Az egyik aktív zsidó, a másik késon kiér.

— Na — mondja az aktív — hiába tértél ki, a második zsidótörvény visszacsapott közénk.

— Nem egészen úgy van — mondja a másik — mert a helyzet az, hogy apának rossz vagyok, de nagyapának már jó leszek.

MINDEN KIDERÜL

A nagybeleg feletti konziliumot tartanak az oroszok, a házióros hivta őket össze.

— Öszintén szólok — mondja az egyik professzor — nem tudom megállapítani, mi a baja a betegnek.

— En sem — mondja a másik professzor — na és mit gondolsz, háziórosos ur?

— Kérem — mondja a háziórosos — én azt hiszem, hogy minden kiderül majd a boncolásnál.

A KUTATÁS EREDMÉNYE

A frissen kinevezett magasállású ur hazakerkészik és a felesége megkérdezi:

— Nos, megbízhat-e egy tudóst, hogy az ősei-det kikutatassa?

— Igen, kikutatassa?

— Igen.

— És mit fizetnél neki?

— Huszezer lejt, hogy ne árulja el senkinek.

HABORUS TÖRTÉNET

Még a háboruban történt, hogy a gránátok és srappellek teljesen elpusztították egy galiciai falut. Mikor az orosz erőd elcsúszott, csak pusztulást és romokat találtak, a romokon pedig egy bánatbaborult szakállas zsidó.

— Hören Sie — fogta állon egy főhadnagy a zsidót — mi itt ma az erődös ur tiszteletére egy nagy vacsorát akarunk rendezni.

— Igenis, főhadnagy ur.

— Nem igenis, hanem idefigyeljen. A győzelmi hangulaton kívül a vacsorához mindenünk megvan, csak pezsgőnk nincs.

— Érttem, főhadnagy ur, csak pezsgőnk nincs.

— Nahát. Ma este nekem tíz üveg pezsgő kell, érti?

— Érttem.

— És ezt a tíz üveg pezsgőt magának kell előteremténi. Vagy tíz üveg pezsgő, vagy huszont bot, érti?

— Érttem, főhadnagy ur. De hát tessék itt szétneznii, rommá van löve az egész falu.

— Nem érdekel. Tíz üveg pezsgő, vagy huszont bot!

— A főhadnagy nem gondolta a egészet komolyan, tudta, hogy lehetetlen kivánn a szegény zsidótól, de a zsidó komolyan vette és este ott volt a tábornok asztalán a tíz üveg pezsgő.

Legjobban a főhadnagy volt meglepve és első meglepetésében összevissza csoklotta a zsidót.

— Kedves barátom — kérdezte tőle aztán — hát ezt hogy csinálta?

— Lieber Herr Oberleutnant, mein Gewöb können Sie zusammenschlessen, aber mein Geschicht nicht.

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor

REVISTA EVREIASCĂ

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Az egész ország ünnepelte az alkotmány évfordulóját

Február 27-én az egész országban nagyarányú ünnepek folytak le az egy évvel ezelőtti Öfelsége által szentesített új alkotmány évfordulója alkalmából. Zászlóerdő és az ország minden lakosságán spontán lelkesedés bizonyította, hogy reményteljes korszak kezdetét hozta az egy év előtti elaportörvény utolsó, amely egy boldog kor hajna-

lát jelentette és jelenti ma is minden román polgár előtt. Különösen kiemelkedő esemény volt az alba-juliai gyűlés és Armand Calinescu miniszterelnökhelyettes nagyszabású beszéde, amelyre Öfelsége, II. Károly király hatalmas, lelkesítő és optimizmustól duzzadó beszédet tartott, amely rendkívül visszhangot keltett belföldön és külföldön egyaránt.

Calinescu miniszterelnök-helyettes beszéde az Üfelségőkhöz

— Ma egy éve, itt a trónteremben várta a kormány és az Udvar a Semmitőszék bírának bizottságát, akik a népszavazás eredményét adták bírál. Négy millióháromszázezer hang, vagyis a szavazásra jogosultak kilencvenkilenc százaléka csatlakozott lelkesen Felsőged új alkotásához. A királyi kezdeményezés így mély visszhangra talált a népben.

A válságos órában az ország egyértelmű volt abban az értelemben, hogy a helyzet megoldása csak a Koronától indulhat ki. A királyi kezdeményezés monarchiának alapjaitól való hangulatos jelenlét. Így felelevenedett régi nemzeti hagyományunk s történelmünk hosszú tapasztalata mutatja, hogy ebben van nemzeti állami életünk legnagyobb kezesége.

Modern államunk első alakja és függetlenségét I. Károly király alkotása. Az ország egyessége és szociális felszabadítása I. Ferdinánd király munkája. A szétbomlósi törekvések megállítását és a Nemzeti Ujjazulást nagy műve Felsőged alkotása. Így nemzeti történelmünk fejlődésének minden kiemelkedő cselekedetén ott van a királyság pecsétje. Ma az Uralkodó hangjával maga a nemzet beszél, Ebben a mostani órában ismét a királyság egy nagy cselekedetét ünne-

peljük és ez előtt a tett előtt az egész román nép mély hálával hajlik meg.

1938. február 27-ike óta az új alkotmány uralma alatt élünk. Ez a rezsim egy ideig nagyobb zavarok nélkül működhetett mindaddig, ameddig a külső és a belső társadalmi nyugalom korszakát éljük, de nem biztosíthatja az állam életét akkor, amikor a helyzet megváltozott. A feltört áramlatokkal és a külső fenyegetésekkel szemben az első kötelesség volt az állameszme megerősítése és a társadalmi együttműködés szolgálata. Az új alkotmány anélkül, hogy kisebbitte volna az egyéneknek, mint a fejlődés tényezőjének jogait, alárendelte ezt a közösség, tehát az állam legfelsőbb érdekeinek.

Az 1938. február 10-iki alkotmánnyal új korszak indult meg az ország életében. Egy év óta az új alkotmány keretében kifejtett szüntelen munka biztosította a belső békét. Emlékezzünk vissza az új alkotmány keretében kifejtett szüntelen munka biztosította a belső békét. Emlékezzünk vissza a megelőző eseményekre, amikor anarchikus elemek lázadtak fel az állami tekintély ellen, a teremtő erőket gyengítették s balossággal a meredély szélén állottunk. Azután a rend egyszerre helyreállt, a hatóságok visszakapták tekintélyüket, a bizalom újjá éledt s ma minden állampolgárnak az az érzése, hogy hűla a belső nyugalomnak, a legnagyobb békében fejtheti ki tevékenységét.

Öfelsége a király beszéde

Calinescu miniszterelnök-helyettes beszéde Öfelsége a király az alábbi mélyen-szántó és rendkívüli jelentőségű beszéddel válaszolt:

— Küldöm szavam mindenekelőtt népemnek, amelynek megköszönöm ezt a meghatározó választást, amelyet a most egy éve, az ország megmentésére és ujjászervezésére fel-szólító hívó szavamra népszavazással válaszolt. Köszönöm azt a választ, amely meg-szorozta erőmet és megnövelte erkölcsi öntudatomat, hogy megvalósíthatom a nemes ügyet, a román belső rendnek új, egészségesebb alapokra való helyezését. Ezután köszönő szavamot azokhoz a férfiakhoz intéz-ném, élükön a pátriárka Öszentségével, aki nem ismert nehézséget és egy pillanatig sem habozott, midőn az ujjászulés nagy munkája megkezdődött. A múlt év mérlege, melyet a miniszterelnökhelyettes ur szép beszédeben felsorakoztatott, megmutatja, mit lehetett tenni aránylag rövid idő alatt az

állam megmentésének határozott szándéka segítségével. Az állam ebben az új értelemben már nem egy elrontott közigazgatási fogalom, hanem a nemzeti közösségnek leg-főbb összetevője a belső érdekek hivatalos megnyilatkozása, az állam ma a megszerve-zett nemzet. Az a mérleg, amelyet ma nekem elmondtak, pozitív és a ma még alig érez-hető ereje a jövőben csak növekedni fog.

Az új generáció, amelyet Románia ma-gasabb érdekei tudata fűtött, ezért tudta megvalósítani célkitűzéseit és tudott dolgoz-ni meggyőződéssel az ország emelkedéséért és fejlődéséért. En, aki felelősségteljes ör-helyenről pillanatról-pillanatra megigkiser-tem ezt a munkát, jobban meggyőződtem, mint bárki, az elöszött erőfeszítésekről, de éppen nekem kötelességem ma leszöze-nni, hogy ezek az erőfeszítések csak a kez-detet jelentik, a szilárd alapot, melyre a nemzetileg ujjászulített Románia felség-s épülete felépül. Kimondhatatlan meglege-

déssel állapítottam meg, hogy az a lelkesedés, amely az új alkotmány megszavazása-kor tapasztalható volt, újra bebizonyította azt a bölcseséget, amelyet a román nemzet a századok során az állammentés nagy pillanataiban tanusított. Ebben a kollektív bölcsességben, a nagy pillanatoknak ebben a felismerésében bizakodtam és bizakodni fogok mindig, szüntelen munkában, mikor lelkemnek legtisztább gondolatát akarom megvalósítani: odahelyezni hazámat, a civi-lizált világnak arra a helyére, amely őt meg-illeti.

Uraim! Ezen a napon üdvözölhetem szemközt a nemzet magasabb fórumainak

összes tagjait. Szabaim, melyeket ma mon-dok, hogyha az összes román lelkekhez el-jutnak, eljutnak önközös is, akiknek először adatott meg a szent kötelesség, hogy mint a termelő erők képviselői, fenntartsák a lel-kekben a jobb jövő hitét.

Örizzük meg a múlt hibáitól. Szemeink-et a jövő céljaira kell szegezniünk. Hossz-szas küzdelem után meg tudtuk valószínű a nemzeti egységet. Ennek a szent egysé-gnek élme kell és ki kell terjeszkednie. A jelen pillanatban csak másodrendű fontossá-gu az egyén, mert szemünk előtt egy elo le-beg, a nemzeti érdekek mindenek felett.

Uraim! Beszédemet a megelégedés sza-poival kezdem és ugyanúgy végzem. Dicsér-nem kell a helyettes miniszterelnök ur emel-kedett hazafias szavait és ma, a nemzeti ujjászulés nagy napján hozzáim intézett meleg megnyilatkozásokat. Az ünnepnapok az öröme és a lelki emelkedettségnek nap-jai, de az erkölcsi elhatározások napjai is kell, hogy legyenek. Megörizzük a jövőre mindazt, ami a multunkban jó és egészséges volt. Ezzel tartozunk öseinknek. Nem öma-gunkért és nem a mai napért élünk. A cél a jövő, a haladás, ezeknek kell szentelnünk-életünket és egész munkánkat. Ne alkossunk veszendőt, hanem olyat, ami nem rész el, hanem megmarad az idők végzetéig. Az örökérválóságnak szimbolusát a mi gyer-mekeink. A mi örökérválóságnak szim-bolusát pedig Románia. Fel tehát hittel a munkára, szeretettel hazánkért, Eljen Romá-nia öröks és természetes határai között! Az uralkodói szavakat lelkes taps és él-vezés vihára zárta be.

